

DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV SLOVENIJE

Leto II., šte. 30.31.

Ljubljana, 2. avgusta 1946

Izhaja vsak petek — Cena Din 2.—

Delo naše vlade v vprašanju Trsta in Julijske Krajine — moralna opora naših zahtev na mirovni konferenci

V nobenem vprašanju narodno osvobodilne vojne naših narodov in naše povojne stvarnosti ni prišel do očitnejšega izraza za mednarodni pomen in ugled nove Jugoslavije in njenega političnega vodstva, njene ljudske vlade kot v vprašanju razmejitve med našo deželo in Italijo, konkretno — pri problemu Trsta in Julijske krajine.

Perspektive, s katerimi se naši odgovorni predstavniki pojavili na svetovni pozornosti, so takoj pokazale, da gre tu brez dvoma za novo Jugoslavijo in za njen novi mednarodni položaj. Za novo Jugoslavijo zaradi tega, kar ima — zahvaljujoč se koreniti spremembi starega stanja — na čelu takšno vlado, ki predstavlja resnično enotnost volje in težnj svojih narodov; a za nov položaj zato, ker je s svojo lastno borbo izbojevala takšno pozicijo v odnosu na ostali svet, da se od slej mora gledati na njo kot na pomemben aktivni činitelj, a ne kot na pasivno orodje v tem svetu.

Tendence, ki so se očitovale v teku pretresanja nadaljnje usode našega ljudstva, ki je desetletja ječalo pod jarmom Mussolinijevega fašizma, so odkrile neusmiljeno upornost naših zapadnih zaveznikov, da nam v vprašanju Trsta in Julijske krajine priredijo londonsko-versajsko-rapalsko rezervo. Tako bi tudi bilo, če bi se s kakšnim čudežem mogla nevtralizirati tista moralna sila naše vlade, odnosno njenih predstavnikov na mednarodnih forumih in tista jeklena prirodna povezanost naše preporočene države z resnično demokratičnimi in naprednimi silami v svetu, na čelu z močno in veliko Sovjetsko zvezo, našo najdoslednejšo in najzvestejšo zaveznico v vojni in miru.

Tako se tudi morajo vsi konkretni rezultati okoli Trsta in Julijske krajine, čeprav se v celoti ne ujemajo z našo prvotno tezo v tem vprašanju, razumeti kot naša velika mednarodna zmaga. Zmaga toliko bolj, če imamo pred očmi, kako bi se v konkretnem primeru stvari razvijale, ako bi bile prepučene volji do večerajšnjih zapadnih soborcev v vojni in današnjih mirovtorcev.

Pravico Trsta in Julijske krajine so v resnici branili isti ljudje, kateri so vodili osvobodilno borbo naših narodov. Tega ne smemo izgubiti iz vida, kakor se tudi ne sme izgubiti iz vida, da so to isti ljudje, ki so s svojim modrim vodstvom uvrstili naše narode v tabor antihitlerjevske koalicije in tako preprečili vse hudobne nakane naših kvizlinških izrodov od ex kralja Petra in njegove emigrantske londonske klike do četniško-ustasških poglavarjev in dežel, ki so napravili vse, da bi Jugoslavijo povedli na pot izdaje in sodelovanja z okupatorjem.

Kolikšna in kakšna je zasluga teh ljudi, najbolj zgovorno pričajo nesebične milijonske žrtve naših narodov v vojni, katere so enako padale za našo nacionalno osvoboditev in za skupno zavezniško stvar. Te žrtve so moralni temelj tistih pravic, na osnovi katerih se razgovarjajo danes za zeleno mizo na enakopravnem položaju z ostalimi, za to dostojnimi zavezniki in to tako enakopravno, kakor smo včeraj na krvavem bojišču jemali v vsem in več kot pa enakopraven delež. Te žrtve so cena naših pravic, da se brez našega sodelovanja ne samo ne more reševati niti eno, čeprav tudi najmanjše vprašanje, katero se tiče naše usode, ampak naša beseda se mora slišati tudi, kadar gre za usodo Evrope. Tega smo se zavedali od začetka naše osvobodilne borbe in zaradi tega je ta borba tudi morala biti tako plodna.

Moralna sila naših narodov in naše vlade je najpopolnejše izražena v besedah našega voditelja tovariša Tita, ko je prav o usodi Trsta in Julijske krajine dejal: »Tujega nočemo — svojega ne damo!« To so besede našega vsenarodnega zakonika, po katerem se bo morala razvijati nadaljnja usoda vseh naših rojakov, ki so bili z nasiljem in krivico odtrgani od naše državne celote. V teh besedah in v besedah šefa naše delegacije v Parizu tov. Kardelja, da »kar ne morejo sprejeti naši narodi, tudi naša vlada ne bo sprejela,« je izražen ves smisel nove Jugoslavije. Prvič kot suverene in neodvisne dežele, s katero se ne more več trgovati in proti kateri bodo ostale brezplodne vse sebične imperialistične kombinacije, račun in diktati na čenrav bi bil tisti, ki bi hoteli vsiliti svojo voljo, še tako silni in močni. Drugič kot resnično miroljubne dežele brez vsakršnih osvajalnih in zasluž-

nevalnih teženj do drugih narodov, dežele, ki je trajen, iskren in dosleden zaveznik z vsakim, ki tudi na delu pokaže, da to zasluži. Te besede niso nikakršni diplomatski manevar niti neuvidevnim in trdoglavim ocenjevalcem. Nasprotno, te besede so stvaren izraz tiste enotnosti, v kateri so medsebojno povezani volja naših narodov in praktična dejavnost njihovega vodstva — naše vlade.

Naša delegacija na mirovni konferenci v Parizu se bo morala še uporno boriti za priznanje naših zgodovinskih nacionalnih pravic in interesov, za obrambo naše svobode in časti, kajti očitno reparačni sklepi Sveta zunanjih ministrov glede jugoslovansko-italijanske meje, ki so bili sprejeti na osnovi francoskega predloga, so za nas nesprijemljivi. To, da bo najtežja naloga naše delegacije prepričanje o upravičenosti in pravičnosti naših zahtev kakor tudi o potrebi bistvene spremembe nedavnih pariških sklepov in to prepričanje prav predstavnikov tistih velikih dežel, s katerimi nas vežejo slavni dnevi najožjega sodelovanja za rešitev človeške svobode in napredka, za rešitev ljudske kulture in civilizacije pred fašističnimi barbari, ne samo, da zveni absurdno in neverjetno, ampak meče zelo, zelo slabo luč na zavezniško zvestobo in predanost naših večerajšnjih zapadnih soborcev tako pri naših narodih kakor tudi v očeh vsega poštenega sveta.

Toda kljub temu, da je tako težka in zgovorna, je prav toliko tudi častna naloga naše delegacije. Naša delegacija bo pred vsem svetom predstavljala novo Jugoslavijo kot sodnika brezprimernih zločinov, ki so jih nad njenimi narodi napravili »civilizirani« fašistični barbari v vojni, kakor tudi tistih krivic, katere so nam napravili oni, ki smo jih zadožili s takimi žrtvami in naporu, s kakršnimi se bo le malokateri od dežel mogla pohvaliti. To ne bo le pohvala naše stokrat v krvi prepejene dežele; to bo samo opomin onim, ki bi skušali potepati našo voljo, izigrati naše pravične zahteve, pozabiti na velikanski doprinos naših narodov v pretekli vojni, s katerim so zadožili ves napredni svet.

V skladu z najplemenitejšimi cilji in vsemi svetlimi zaobljubami tistih, ki so zavestno padali na polju časti, nikoli dvoje in resničnost in trdnost medzavezniških obvez in obljub, ki so obstojale ves čas krvavega obračuna kot vodeča načela, je pravica do nacionalne osvoboditve in samoodločbe narodov in osnovi naše narodno osvobodilne borbe vsebovana kot eden njenih osnovnih ciljev.

Vsi naši narodi, vsi naši borci, a med njimi v prvi vrsti ljudstvo in borci Julij-

ske krajine in Trsta so zato verovali, da morajo priti v sestav naše bratske in enakopravne zajednice vsi tisti deli našega naroda in vsi kraji naše dežele, ki so bili od tujca zasluženi. Naša delegacija bo na mirovni konferenci najdoslednejše branila pravično stvar vsega človeštva.

Če bodo zavezniki to našo pravico spoštovali, bo njihov dolg, ki ga imajo do nas, do narodov Trsta in Julijske krajine, do zavezniške Jugoslavije, obstojal samo v tem, da brez kolebanja in neodvisno od vseh sebičnih kombinacij potrdijo stanje, katero smo s svojo skupno borbo z ljudstvom teh krajev ustvarili. Da tudi formalno potrdijo, kar je moralo priti kot neizogibna posledica zgodovinske stvarnosti.

V nasprotju s staro Jugoslavijo in njeno velesrbsko karadžordjeviško-pašičevsko kliko, ki je ponižno služila svojim versajskim tvorcem in pokroviteljem, je nova ljudska Jugoslavija in njeno politično vodstvo na čelu z maršalom Titom dala vse neprecenljive dokaze, da bi poučila uradne predstavnike današnje Italije in prepričala naše zapadne zaveznike, da so naše zahteve v pogledu Trsta in Julijske krajine edino razumne, edino pravilne in edino pravične.

Ali bodo ti razlogi pravilno ocenjeni, ali bo Italija tudi še dalje od svojih novih pokroviteljev potiskana na teki led svojih iredentističnih slepih, vse v cilju imperialističnih apetitov reakcije v vrstah naših zapadnih zaveznikov, je odvisno, po besedah maršala Tita, od tega, če se bo odstranilo vse, kar bi moglo v bodočnosti škodovati prijateljskim odnosom obeh dežel in če se bo delalo na tem, da se resnično doprinese k utrditvi miru, »ker se s tem odstranjujejo elementi nemira in nevarnosti v tem delu Evrope.«

Ako se ne bodo potegnile potrebne izkušnje iz najbližje preteklosti, bo to v prvi vrsti zadelo Italijo samo, a za njo tudi vse tiste, ki se naslanjajo na njo kot na svojo predstražo v svojih bodočih zaželjenih vojniških avanturah in provokacijah, toda to vseeno ne bo zapečatilо dokmčne usode ljudstva Trsta in Julijske krajine.

Naša ljudska vlada je in to za ceno težkih odstopanj na račun svojega pravilnega in pravičnega stališča napravila vse, da bi preprečila tak nezaželjen izhod, ker e imela stalno pred očmi tudi interese svoje dežele in interese tako slovenskega kot italijanskega prebivalstva Trsta in Julijske krajine ter interese trajnega miru v Evropi. Zato bo naša delegacija toliko smelejša in z večjo pravico izstopala na mirovni konferenci v Parizu.

Po »Borbic«

Zahtevamo samo to, da bi bili zavezniki dosledni v tem, kar so proglašali v času vojne kot svoj vojni cilj, ki naj bi bil uničenje fašizma in napadalnosti, izgradnja trdnega miru, pridobitev svobode in demokratičnih pravic za vse narode.

E. KARDELJ

Ko je naša delegacija odhajala v Pariz

Na jeseniškem kolodvoru je našo delegacijo pričakovalo 6000 Jeseničanov, ki so jo prisrčno sprejeli. Zastopniki množičnih organizacij so tov. Kardelju izročili resolucije, v katerih prebivalstvo zahteva pravično rešitev Trsta in Julijske krajine. — Tov. Kardelj je spregovoril in med drugim dejal, da je delegacija istih misli kot vse jugoslovansko ljudstvo in da se bo borila za pravico z vso odločnostjo. Svoj nagovor je zaključil z besedami: »Naj živi Jugoslavija in v njej združeno vse naše ljudstvo!« Slika kaže, kako kovinar izročila darilo tov. Kardelju.

Pismo Glavnega odbora ESZDNJ Svetovni sindikalni zvezi za pravično rešitev vprašanja Trsta in Julijske krajine

Pismo generalnemu sekretarju Svetovne sindikalne federacije Louisu Salliantu:

Dragi tovariši!

Eno izmed zelo važnih vprašanj, s katerim se bo bavila mirovna konferenca v Parizu, je razmejitve med Jugoslavijo in Italijo.

Delavski razred Jugoslavije je globoko zainteresiran nad pravično rešitvijo tega vprašanja iz naslednjih razlogov:

1. zaradi spoštovanja nacionalnih interesov in pravic Jugoslavije;
2. zaradi zagotovitve trajnega miru v tem delu Evrope in
3. zaradi pravilne zaščite interesov delavskega razreda.

Na žalost je stališče ministrov za zunanje zadeve Velike Britanije, Združenih držav Amerike in Francoske republike tako, da kaže, da se vprašanje pravične razmejitve med Jugoslavijo in Italijo nahaja v nevarnosti. Svet ministrov za zunanje zadeve v Parizu je ob obravnavanju problema razmejitve med Jugoslavijo in Italijo zavzel nepravilno stališče napram narodu Jugoslavije. Ministra Bevin in Byrnes sta odklonila pravični predlog sovjetskega ministra za zunanje zadeve Molotova in sprejela Bidaultov predlog, ki predstavlja težak udarec za nacionalne interese in pravice Jugoslavije. Po Bidaultovem predlogu naj bi se Trst, ki je ekonomsko in geografsko neločljivo povezan z Jugoslavijo, odvezl Jugoslaviji in »internacionaliziral«; znaten del jugoslovanskega ozemlja Julijske krajine naj bi se prav tako odtrgal od Jugoslavije in izročil Italiji.

Ne da bi se spuščali v motive tega Bidaultovega nepravilnega predloga, moramo poudarjati, da je ta predlog brez vsake zgodovinske, etnične, geografske in gospodarske osnove. Po drugi strani predstavlja kamen splošne na tem delu Evrope.

»Internacionalizirano« ozemlje Trsta bi predstavljalo novo nevarnost italijanskega napada proti Jugoslaviji. Po drugi strani bi »internacionalizacija« Trsta pomenila zakonite teorije fašističnih elementov, kar zdaj najzgovorneje dokazujejo teror in nasilja civilne policije, ki jih pod zaščito zavezniške vojaške uprave izvršuje nad prebivalstvom Trsta.

Salaj

Etnično „ravnotežje“

iz »Ježec«

Potegnimo, gospoda, malo na to stran; naj vidi svet, da smo mi za ravnotežje

Sedem generalnih stavk v enem letu dokaz, da se v Trstu vodi borba za osnovne življenjske pravice

Na seji Ljudske skupščine dne 17. julija je tov. Kardelj rekel: »Iz izjav, katere so dali predsednik vlade tov. Tito in drugi uradni predstavniki naše dežele, ste videli, da jugoslovanska vlada ne soglašala in ne more soglašati z nekaterimi sklepi, sprejetimi na pariški konferenci, ki se tičejo življenjskih interesov narodov Jugoslavije. To je v prvi vrsti vprašanje razmejitve med Italijo in Jugoslavijo in v zvezi s tem vprašanje položaja samega Trsta.«

Takšno stališče vlade je samo izraz odločitve narodov Jugoslavije, da nadaljujejo borbo za osvoboditev Trsta in vse Julijske krajine, kakor so jo vodili v preteklosti brez ozira na vse zapreke in žrtve.

Narodi Jugoslavije so skozi desetletja smatrali borbo ljudstva Trsta in Julijske krajine kot svojo lastno borbo. Ta borba je bila zlasti ostra in ogorčena, ko so italijanski imperialisti na temelju tajnega sporazuma, ki je bil sklenjen leta 1915 v Londonu med Italijo, Anglijo in Francijo, leta 1918 Istro in Julijsko krajino okupirali, a kasneje leta 1920 »priključili« Italiji po sporazumu z velesrbskimi vladodržci, kateri so prodali kos živga narodnega telesa, trgujoč s tujimi imperialisti. Tedaj so narodi Jugoslavije z množičnimi demonstracijami izrazili svoje ogorčenje proti zločinu Rapalske pogodbe, po kateri je preko 600 tisoč Jugoslovancev izgubilo svobodo.

Takoj v začetku velike osvobodilne vojne leta 1941 je ljudstvo Trsta, a zlasti tržaško delavstvo — Slovenci in Italijani — organiziralo odpor proti fašistični Italiji ter sodelovalo s partizanskimi borci Jugoslavije. Organizacija »Delavska enotnost« ali »Unita operaia« — prva enolna italijansko-slovenska organizacija tržaškega proletariata — je zbirala sile odpora, vršila sabotaže, organizirala mobilizacijo in pomagala jugoslovanski osvobodilni vojski. Že v začetku 1942 se jugoslovanski partizanci priključujejo prvi partizani iz Trsta in Tržica. Tržaški delavci so se na partizanski zborovanju v Vipavski dolini zaskleli, da se bodo skupno s slovenskimi partizani do konca borili za osvoboditev. Pod vodstvom narodnega heroja Janka Premrača so partizanski odredi Julijske krajine izbojevali nekaj važnih zmag nad sovražnikom. Poletje istega leta se je ustanovil prvi »Gregorčičev bataljon«, a kmalu potem še drugi, ki je bil sestavljen večinoma iz delavcev Italijancev. Ne dolgo za tem se je formirala tudi italijanska brigada »Garibaldi-Trieste«.

Najvišja politična predstavništva slovenskega in hrvskega ljudstva so začetkom leta 1943 prinesla odlok, s katerim se slovensko Primorje in Istro priključujejo Demokratični federativni Jugoslaviji. Na drugem zasedanju AVNOJ-a 29. novembra 1943 so predstavniki vseh narodov Jugoslavije ta odlok potrdili. (Nadaljevanje na 2. str.)

Bodočnost lesne industrije v Trstu

— Kakšen je položaj lesne industrije in kakšni so izgledi?
— V našem mestu obsega lesna industrija sledeče važne proizvodne veje: stavbno mizarstvo (okenski okvirji, vrata itd.); pohištveno industrijo in industrijo opreme na splošno; industrijo upognjenega pohištva, stolov, naslanjačev itd.; radijsko mizarstvo.

Preteklost naše lesne industrije je znana. Razvijala se je precej zadovoljivo. Več deset let manjši tovarni je zraslo v pokrajini. Naj navedem samo tri podjetja, ki so specializirana v proizvodnji pohištva: Zerial, Sbochelli in Frandolli. Poleg tega imamo močno in zelo delavno obrtništvo.

Poleg tega ima tudi ladijska industrija, kot n. pr. C. R. D. A. in Arsenale Triestino, oddelek, ki so specializirani za mizarstvo, da ne štejemo ladjedelnice v mestu in v Murgiji, ki so sedva manjšega pomena, a prav tako cenjene in znane. Ves ta kompleks delavnic ne proizvajajo samo pohištva, marveč je v preteklosti oskrbel opremo največjih trgovskih ladij. Notranja oprema parnikov »Victoria«, »Saturnia«, »Vulcania«, »Conte di Savoia« itd. predstavljajo mojstrovine, ki jih je obdela vsaj svet in ki so popolnoma upravičeno bile ponos naših delavcev ter visoko dvigale njihov sloves in njihovo sposobnost po vsem svetu. Saj je dejstvo, da vsak delavec resnično pusti v delih tako visoke umetniške vrednosti del sebe samega.

Gotovo ne bom razkril nobene tajne z izjavo, da osredotoča vsako podjetje svojo vrednost in svoj sloves v štabu delavcev strokovnjakov, ki tvorijo žarišče dejavnosti. To so mizarji strokovnjaki, ki izhajajo iz dežele. Še mladi so prišli iz Gorice, Solkana, Ajdovšine. Vipave in drugih krajev. Znani so si pridobiti tako strokovno znanje, da se vsako podjetje ponaša z njimi. Zadostovalo bi, ko bi mogli občudovati kak tak res-

nično umetniški izdelek, kako vloženo delo ali skupek pohištva, pa bi ugotovili, da nikakor ne delam reklame.

— Tako je, če premetrimo preteklost, sedanjost brez dvoma za lesno industrijo nezadovoljiva.
— Ne morem prikrivati resničnosti položaja. Trst in zaledje sta morala vzdrževati vedno zelo močno konkurenco z bližnjim trgovom severne Italije. In to ne le v preteklosti, ko je naša industrija, ki je bila cenjena v Angliji in Ameriki, izvažala pohištvo v velikih količinah, marveč tudi sedaj.

Poglejte n. pr. stavbno mizarstvo. Vidite obnovitvena dela, ki so v teku v pristanišču in v omejenem obsegu tudi v mestu, potrebujejo mizarjskih del za zgraditev okenskih okvirjev, oken, vrat itd. No, in namesto da bi dali izvršiti ta dela tu, jih rajši naročajo izven cone, kjer ročno izdelovanje, ki je slabše plačano in bolj izrabljano, dovoljuje izdelavo teh predmetov po nižji ceni. Pa to je samo majhen primer. Bili so izdani ukazi s strani zavezniške vojaške uprave za zaposlitev brezposelnih, pa to ni nič pomagalo. Lesna industrija šteje mnogo brezposelnih in med njimi so ljudje velike vrednosti.

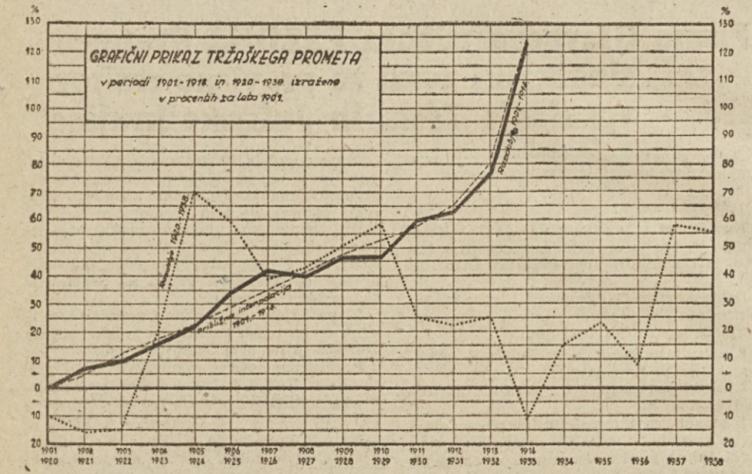
— Kakšni so po vašem mnenju izgledi za bodočnost?

— Smatram, da bi priključitev Trsta njegovemu zaledju prinesla skoraj takojšen dvig naše industrije. Prvič, ker ima lesna industrija v sedanjem obdobju obnove naloge prvenstvene važnosti v zvezi z gradbeno obnovo, drugič, ker naša tehnična opremljenost dovoljuje izdelovanje vsakovrstne opreme, od ladijske do opreme hiš, bivališč, uradov, zavodov itd. in pa tudi zato, ker bo z obnovitvijo zvez z inozemstvom moral spet začeti izvoz luksuznega pohištva, saj mislim, da v drugih deželah in tudi onkraj morja niso pozabili dovršenosti naših izdelkov in da se bodo gotovo spet spomnili naše pohištvene in opremljene industrije. Poleg tega ne smemo pozabiti, da se je Sovjetska zveza odločila zgraditi največjo trgovsko mornarico sveta. Jasno je, da bo lep del teh del pripadel Trstu, kar bi, kar se tiče opreme, bila velika naloga za naše delavce, tudi če bi delo ne imelo biti tako umetniško kot je bilo ono na ladijskih tipih »Victoria«. Če bi bil Trst odcepljen od svojega zaledja, pa moram biti proti svoji volji velik pesimist. Če smo morali že v preteklosti vzdrževati tako močno konkurenco z Benečijo, Brianzo, Toskano itd., ne vidim nikake možnosti izboljšanja. Poudarjam, kar sem povedal z ozirom na sedanjí položaj in si ga predstavljamo lahko samo še poslabšaneja.

— S svojo razlago ste v glavnem priznali ogromno škodo, ki bi jo imelo mesto, če bi bilo odcepljeno od svojega zaledja. Ali se ne bojite, da bi združitve z Jugoslavijo, ki bi bila v tako korist vaši industriji, zadržala italijansko nacionalno čustvo?

— Če opazujem naše delavce Italijane in Slovence po tovarah, vidim, da so tam bratsko živeli vsa leta. Skupno so ustvarili dela neprecenljive vrednosti, ki nosijo, kot sem že rekel, pečat njihove osebnosti, njihovega dela, njihovih rok. Nikoli si niso prišli navzkriž in tako sem prepričan, da bi na neskončnih poljih naših delovnih možnosti ob pravični rešitvi vprašanja s pravilno ureditvijo vsi nadaljevali s svojim delom in življenjem in še v nadalje ustvarjali v miru tista krasna dela, ki so že doslej bila v čast naši industriji in naši obrti.

Ko je bil Trst pod Italijo, je njegov promet padel

Gráficoni krčez nam prikazuje, kako je železniški in pomorski promet Trsta od leta 1901 do 1914 stalno naraščal, dočim je od leta 1920 do 1938 neprestano kolebal in v končnem rezultatu pokazal neuspeh. Veliki skok, ki so se kazali v prometu do negativnega rezultata, so posledica neprirodne položaja Trsta, ki je bil kot pristanišče odrezan od svojega zaledja.

Sedem generalnih stavk v enem letu — dokaz, da se v Trstu vodi borba za osnovne življenjske pravice

Nadaljevanje s 1. strani.

Zmagoslavna naročno osvobodilna vojska Jugoslavije, ki je v brezprimerno neenaki borbi in z velikimi žrtvami tokla in podila fašistične okupatorje, je 24. aprila 1945 prešla staro Jugoslovansko-italijsko mejo. Načistočno dni pozneje so njene trupe že prodrele v Trst. Poročilo naše Vrhovne komande z dne 29. aprila pravi: »Po težkih borbah z močnimi sovražnikovimi silami, pod težkimi pogoji planskega sveta, so naše trupe prebile zelo utrjeni sovražni položaj in prodrele v mesto Trste. Čez dva dni je Trst osvobojen. »Trupe IV. Armije VII. in IX. korpusa so po ogorčenih uličnih borbah osvobodile mesto in primorsko luko Trst. Naš edinično so istočasno zavzele in osvobodile Gorico in Trst in prišle v široki fronti do reke Soče.« (Vojno poročilo).

Nepopisno veselje je zajelo narode Jugoslavije in ljudstva Trsta in Julijske krajine. Na okupacijski mesta Trsta 17. maja 1945, katere se je udeležilo 1343 delegatov in 166 gostov, so bili izvoljeni poslanci za Mestni svet ter izglasovan sklep, da mora biti Trst avtonomno mesto v okviru Demokratske federativne Jugoslavije.

Ljudstvo Trsta je takoj organiziralo svojo oblast, postavilo ljudske odbore, podvezelo so se mreže za prehrano, prebivalstva, formirala so se ljudska sodišča za čiščenje fašistov, delalo se je na odpiranju tovarn in obnovi porušenih poslopij.

Med tem pa je anglo-ameriška komanda, katere trupe so bile z dovoljenjem narodno osvobodilne vojske spuščene v Julijsko krajino, postavila zahtevo, da jugoslovanska vojska zapusti Trst in tiste dele Julijske krajine, kateri so zdaj poznani pod imenom zona A. Istočasno so italijanski imperialisti in fašisti pod zaščito anglo-ameriške vojaške uprave začeli kampanjo proti Jugoslaviji in zahtevali, da anglo-ameriške trupe okupirajo Trst in Julijsko krajino. Tržaško ljudstvo je na velikem zborovanju dne 28. maja protestiralo proti izjavam Boncomijeje vlade in proti anglo-ameriškim zahtevam glede Trsta in Julijske krajine.

Da bi na tem vprašanju ne prišlo do spora med zaveznic, je Jugoslavija pristala na sporazum in da prepusti končno rešitev tega vprašanja mirovni konferenci. 14. junija so naše trupe zapustile Trst. Ljudstvo Trsta je priredilo svojim osvoboditeljem velike manifestacije in izrazilo svojo hvaležnost.

Okupacijske anglo-ameriške oblasti so takoj podvezle mreže proti ljudskim oblastem, niso priznale avtonomne skupščine, razpusile so ljudska sodišča in začele vzpostavljati staro fašistično zakonodajo. Jugoslovanska delegacija je protestirala proti stališču anglo-ameriške delegacije v vprašanju civilne oblasti v Trstu. Podčrtala je, da so prekršeni sklepi dogovora, ki je bil sklenjen v Beogradu ter izjavila, da se s

tako »enostrančnim aktom« prejudicira rešitev mednarodne mirovne konference o sporni zoni.

V znak protesta zaradi razorožitve Narodne milice so delavci Trsta 25. junija objavili enodnevno generalno stavko, a 30. junija je Mestni osvobodilni svet poslal generalu Alerandru protest zaradi postopanja okupacijskih oblasti. Vedno bolj je postajalo jasno, da so okupacijske oblasti delale na tem, da ustvarijo situacijo, katera bi onemogočila pravično rešitev in osvoboditev Trsta in Julijske krajine ter njihovo priključitev k Jugoslaviji. Postajalo je jasno, da se vodi politika, katera bi hotela Trst in Julijsko krajino »izkoristiti kot sredstvo in igro v rokah tujih imperialistov.

Enotni sindikat Julijske krajine so poslal proteste sindikatom Anglije, Zruženih držav Amerike, Jugoslavije, Sovjetske zveze, Italije in Francije proti postopanju anglo-ameriške uprave, a zlasti proti konfiskaciji imovine sindikatov.

Na zasedanju Začasne narodne skupščine 20. avgusta v Beogradu je bila soglasno predložena resolucija, v kateri se zahteva od vlade, da se na konferenci zunanjih ministrov v Londonu postavi, da se Slovenstvo Primorje, Beneška Slovenija, Trst, Istra, Reka priključijo Jugoslaviji.

Tov. Kardelj je na konferenci v Londonu 18. septembra iznesel stališče Jugoslavije; v tem času so narodi Jugoslavije in prebivalstvo Julijske krajine pošiljali konferenci množične proteste.

Zaradi vedno težjega položaja delovnega ljudstva in opuščanja delavcev v okupirani zoni, je 24. septembra v Trstu, Trzinu, Gorici, Pulju in drugih mestih izbruhnila generalna stavka. V tej stavki je sodelovalo 200.000 delavcev, a stavkujočim so vsestransko pomagali tudi kmetje iz okoliških vasel. Ameriški mornarji, ki so se v tem času nahajali v tržaški luki, so stavkujočim poslali izraze svoje solidarnosti.

Delavci Trsta so ponovno stopili v generalni štrajk 14. decembra in sicer zaradi prepovedi izhajanja Primorskega dnevnika. V tej stavki je zlasti prišla do izraza solidarnost italijanskih delavcev.

Teror fašističnih band, med katerimi se je nahajalo tudi veliko število Andersovih vojakov, bivših italijanskih fašističnih funkcionarjev in vojnih zločincev iz Jugoslavije, se je vedno večal. Te bande so vršile nasilja pod zaščito civilne policije in okupacijske uprave. Zaradi postopanja civilne policije so delavci Trsta 25. januarja ponovno ustavili delo.

Ko je nastile civilne policije zavzelo še večji obseg in ko je prišlo do krvoprelitja v škodnju, so bili delavci Trsta prisiljeni, da 10. marca ponovno proglasijo generalno stavko. Ti dogodki so izzvali

pravi val protestnih zborovanj v Jugoslaviji. Delavci in nameštenci, meščani in kmetje so sklicali po vseh krajih zborovanja in konference po podjetjih, s katerih so pošiljali protestne brožavke konferenci ministrov v Parizu in zavezniškim vladam. Glavni odbor ESZDN Jugoslavije je 20. marca izdal resolucijo, s katero obsoja zločin in škodnju in zahteva, da se podvzamejo ukrepi proti tem zločinom. Za pravične zahteve delovnega ljudstva Trsta in Julijske krajine so se izrazile tudi mnoge sindikalne organizacije Francije, Češkoslovaške, Madžarske. Združenih držav Amerike itd. V tem smislu je dal izjavo tudi Lombardo Toledano, voditelj sindikatov Latinske Amerike. Angloameriške oblasti so namesto, da bi podvezle mreže proti fašističnim bandam, pozaprile veliko število demokratičnih delavcev. Zaradi slabega postopanja v zaporu so le-ti stopili v gladovno stavko, a delavci Trsta so v znak protesta proglasili enodnevni generalni štrajk.

Bolj ko se je bližal čas, da se na mirovni konferenci začne reševati vprašanje Trsta, toliko bolj se je slabšalo postopanje okupacijskih oblasti. Konec junija so fašistične bande s pomočjo civilne policije in anglo-ameriške vojaške uprave napadle demokratične organizacije in ustanove. Kot v obrambo proti novemu valu terorja so tržaški delavci 30. junija stopili v generalno stavko, ki je trajala 12 dni.

Sedem generalnih stavk v enem letu jasno prica, da se tukaj vodi boj za osnovne življenjske pravice, kajti samo taka borba more delovnemu ljudstvu dati tako neizbrpne moči.

Ljudstvo Trsta in Julijske krajine ter narodi Jugoslavije s svojo borbo dokazujejo, da jih nobeni sklepi ne bodo mogli zadržati, da ne bi svoje borbe nadaljevali še odločneje in vztrajneje, ako je potrebno. Maršal Tito je v svoji izjavi dne 28. junija pravilno izrazil mišljenje vse Jugoslavije, ko je rekel: »Narodi Jugoslavije se ne bodo nikoli sprijaznili z drugačno rešitvijo kot je vrnitev teh krajev v okvir njihove države.«

Ce bi bila Trst in Julijska krajina odvojena od Jugoslavije, bi ne bila to krivica, napravljena samo Jugoslaviji, ampak krivica, povzročena vsem svobodoljubnim narodom sveta in negiranje tistih načel, za katere so se borili v pretekli vojni.

Narodi Jugoslavije so prepričani, da bo, kakor je pred kratkim dejal tov. Tito v Dubrovniku »v skrajni perspektivi Trst vseeno nekega dne naš.« O tem so prepričani zato, ker vedo, da ne more biti trajnega in čvrstega miru, če bi mir temeljil na krivicah in na račun imperialistov za novo ekspanzijo. V obrambi svojih osnovnih pravic in interesa miru ter mednarodnega sodelovanja bodo vodili do konca borbo za osvoboditev Trsta in cele Julijske krajine.

Tako gradi mladina v svobodni Jugoslaviji

Nova Poljska — močna opora demokracije

22. julija je praznovalo poljsko ljudstvo ustanovitev nove poljske države, zgrajene na demokratičnih načelih. Leta 1944., še pod okupacijo, se je tega dne sestal v starodavnem mestu Lublin začasni poljski parlament Krajova rada narodova, ki je sprejel dva zgodovinska sklepa: 1) sklep o ustanovitvi poljskega komiteta narodne osvoboditve in sklep o združitvi partizanske narodne armade s poljsko armado, ki se je organizirala na ozemlju Sovjetske zveze. S tem je poljsko ljudstvo dokončno stopilo na skupno pot z drugimi svobodoljubnimi demokratičnimi deželami, pretrgalo končnoveljavno s škodljivo murortenciacijo proti zapadu, ki so se je dolga stoletja držali poljski reakcionarji krogi in od koder so nemške in druge imperialistične sile Poljsko stalno igravale proti njeni naravni, velikj slovanski zaveznic — Rusiji. Nova demokratična Poljska je tako postala važen činitelj mednarodne varnosti, stopila je v krog svobodoljubnih slovanskih narodov, da si skupno z njimi prizadeva pri utrditvi svetovnega mira.

V Poljski so zapadne imperialistične sile od nekdanj gledale oporišče za svojo osvajalsko politiko proti vzhodu. Zlasti Nemčija je Poljske vedno ščuvala proti bratskima slovanskima narodoma: Ukrajincem in Belorusom. Med temi narodi je razpihovala v prvi vrsti nacionalno mržnjo in nestrpnost v južni Poljski, kjer je pretežna večina ukrajinskega prebivalstva na deželi, mesta so pa gosto naseljena s Poljaki. V Poljski so za padne veslele tudi gledale mejnik med boljševiškim vzhodom in kapitalističnim zapadom. V knjigi »Svetovna kriza« je pisal Winston Churchill, »da so oni, ki so sestavljali versajsko pogodbo, hoteli napraviti iz Poljske močen, vitalen organizem, ki bi postal potreben branik med ruskim boljševizmom in — ostalo Evropo.«

Ko je reakcionarna poljska vlada zbežala v London in prepustila narod svoji usodi pod nemško okupacijo, si je poljsko ljudstvo izbralo drugo pot. Junjaški poljski partizanski oddelki so bili trdno povezani z ukrajinskimi in beloruskimi partizani. V neizmerno težkem boju za biti ali ne biti se je rodilo prijateljstvo med poljskim ljudstvom in sovjetskimi narodi. Še bolj je to bratstvo utrdila ustanovitev prostovoljne poljske brigade »Kotkuško« v Sovjetski zvezi, ki je potem prešla skupaj z Rdečo armado zmagovito pot čez Poljsko ter osvobodila še tisto starodavno poljsko ozemlje, za katero se je željo, da je za vekomaj izročeno nemškemu suženstvu, namreč Slezijo in Vzhodno Prusijo.

Tako delajo v Sovjetski zvezi

Palača dela v Leningradu

Po širokih marmornatih stopnicah se vzpenjam v Leningraško palačo kulture.

Skoro 29 let se centralni in oblastni komiteti leningrajskih sindikalnih organizacij, njihova znanstvena, športska društva, biblioteka in pravni biro, nahajajo v tej divni palači. Sindikat si jo dobil mesec dni po Veliki oktobrski socialistični revoluciji. Ta odlok je izdal Svet ljudskih komisarjev na iniciativo Lenina.

V strašnih zimskih dneh 1941/42 so sindikati zapustili svojo stavbo. Mesto je stikal obroč blokade. Leningraščani so požrtvolno branili svoje mesto. Sindikat so predložili komandi fronte, naj njihova palača služi ranjencem. Prav tako so aktivno sodelovali pri urejanju bolnišnice, a sami so se preselili v tovarne, kjer so prenašali vse težave. Po končani blokadi in po evakuaciji bolnišnice so se sindikat ponovno vrnili v svojo palačo.

V ogromni pedestropni stavbi je od jutra do večera silno živahno. Tukaj je enajst centralnih komitetov (glavni odbor) sindikatov in preko 60 oblastnih komiteov. Vsak dan prihaja semkaj na tisoče ljudi — sindikalnih aktivistov in delavcev.

V petem nadstropju ima svoje prostore Centralni komite sindikata delavcev pomorske plovsbe. Prišel sem v trenutku, ko je predsedstvo komiteta obravnavalo vprašanje življenjskih potreb mornarjev, ki služijo na dolgih progah. Predsednik M. Zdanov mi je po-

Takoj po ustanovitvi Krajove rade narodove je začela nova poljska vlada z dalekosežnimi gospodarskimi reformami. Tem radikalnim socialnogospodarskim spremembam se ima poljski narod zahvaliti, da more slaviti drugo obletnico ustanovitve nove demokratične Poljske z velikimi uspehi na vseh področjih življenja. Tako na gospodarskem kakor na kulturnem polju ima poljsko ljudstvo ogromne pridobitve. Z izvedbo agrarne reforme je prišla zemlja, ki je bila prej last 7000 plemiških družin (šlahte) v roke 2 milijona družin brez zemlje, vaških dmarjev ali kmetov s premalo zemlje.

Današnja Poljska je prosta vseh tistih faktorjev, ki bi mogli ovirati njeno obnovo. Po prvi svetovni vojni so podjetniki, povezani z inozemskim kapitalom, proglasili podjetja za nerentabilna ali jih pustili »zmrzniti«, če niso šla v račun tujim kapitalistom. Zdad pa se nahaja vsa velika in mala industrija ter so prometna sredstva, na podlagi manifesta Poljskega narodno-osvobodilnega sveta od leta 1944., v državnih rokah. Na vodstvo podjetij je na koncu 1945 prišlo 2888 delavcev.

Nove poljske meje silno izpopolnjujejo poljsko industrijo, prožilo ji možnost velikega razvoja. Poljska tekstilna industrija Lodza in druge industrijske panoge imajo skupaj s šlezjskim premogom veliko razvojno perspektivo ter usposabljajo Poljsko v bodoče za močno industrijsko deželo. Pri obnovi zemlje je posebno velikega pomena sodelovanje s Sovjetske zvezo, kamor Poljska izvažava prevešče svojega premoga, uvažava pa od tam železno rudo, bombaž, baker, nikel, svinec, aluminij, celulozo, kavčuk in kože.

Iz Londona skušajo sicer stare reakcionarne klike še vedno vnašati v deželo razdor. Za provodnika protiljudskih naklepov jim služi v Poljski ustanovljena stranka »Poljsko strnjeno ljudstvo« (poljska kmečka stranka), ki jo je ustanovil Mikołajczyk. Ta vodi v deželi kampanjo proti sodelovanju s Sovjetske zvezo, ovira ljudsko oblast pri izvajanju njenega prehranbenega programa, zahteva, da se izročijo komanda mesta v industriji tujim kapitalistom v zameno za zunanje posojilo ter je tudi tesno povezana s terorističnimi bandami.

Ob referendumu, s katerim je moralo poljsko ljudstvo odgovoriti na tri bistvene vprašanja svoje ljudske oblasti, je s svojo ogromno udeležbo in svojim glasovanjem jasno pokazalo, katero pot je spoznalo za pravo, da je namreč dokončno stopilo v krog svobodoljubnih narodov, ki stremijo po miru in prijateljstvu narodov na vsem svetu.

jasnil njihove klepe, da izvedejo vrsto mer za izboljšanje življenja pomorskih delavcev. Vrnil sem se v Oblastni komitet sindikata delavcev strojnih tovarn. Pretresali so vprašanje, kako bodo razpodelili delavce v razna letovišča in okrevališča.

V Centralnem komitetu rbočev so se poslavljali od sindikalnih funkcionarjev, ki so potovarjali na sever. Ti so imeli nalogo, da odnesejo razne predmete, ki jih potrebujejo ribiči na »skrajnem severu za svoje klube in čitalnice.

Velika soba, v kateri je športno društvo »Zenit«, je bila prepolna mladih, zdravih ljudi; prišli so težki atlet tovarniških sportnih klubov, ki so se pripravljali na letovanje. V biblioteki sindikata soferjevo so prostovoljci-aktivisti izpolnjevali svoje potujoče knjižnice z novimi knjigami.

V oddeku za pravne nasvete je bilo mnogo obiskovalcev. Pravni svetovalci so sestavljali prošnje, dajali nasvete, intervirali preko telefona za posameznike itd.

Nazadnje sem prišel v dvorano Palače dela. Tukaj so imeli sestanek sindikalni aktivisti leningrajskih slaščičarjev. Dvorana je izvanredno lepa — stukatura, reliefi, kristalni lestenci... V tem prostoru so sindikalni funkcionarji in aktivisti sprejemali sindikalne delegacije raznih dežel. Tu se je vršil prijateljski sestanek z delegati Kongresa sindikatov Združenih držav Amerike, tu so Leningraščani pričakovali predstavnike sindikatov Anglije, Italije, Bolgarije, Madžarske, Poljske, Jugoslavije, Češkoslovaške in Finske. Na tem mestu se je utrjevalo prijateljstvo raznih narodov! E. Serebrov

Zakaj in kako delimo delo v sindikalnih organizacijah

V novih razmerah so Enotni sindikati postali stebri naše ljudske oblasti in s tem hrbtenica Ljudske fronte. Prevzeli so nase velike in težke, pa tudi častne naloge, ki smo jih dolžni v naše in obče dobro tudi izpolniti. Izpolnitev teh nalog pa je v veliki meri odvisna od sindikalnih funkcionarjev.

O sindikalnih funkcionarjih

Vprašanje sindikalnih kadrov je eno izmed najvažnejših, ker je od teh v veliki meri odvisna uspešna rešitev zgodovinske naloge naših sindikatov. Novi kadri se ne razvijajo tako hitro, kakor raste število članov. Starih preizkušenih delavskih borcev je zelo malo. Veliko jih je padlo v borbi proti fašizmu, a ostali so na važnih vodilnih položajih.

Sindikalski kadri so se v predvojni Jugoslaviji vzgajali v neprestanem boju proti sovražnikom in izkoriščevalcem delavskega razreda in proti njihovi oblasti. Danes se vzgajajo v borbi za obnovo, za dvig produkcije, za utrditev oblasti delovnega ljudstva. Od današnjega sindikalnega funkcionarja-aktivista zahteva sindikalno gibanje čim popolnejše obvladovanje vseh sodobnih političnih in gospodarskih vprašanj. Poznati mora bistvo današnjega položaja, bistvo izgradnje našega gospodarstva ter tempo njegovega razvoja. Znat mora voditi delovne množice preko vsega zapreka, ki se nam postavlja na pot.

Iz poročil in izkušenj s terena je razvidno, da v mnogih primerih leži delo na posameznih funkcionarjih, kateri zaradi številnih nalog, ki jih imajo sindikati — in te naloge rastejo iz dneva v dan — nikakor niso kos vsemu delu. Razumljivo, toda neopravičljivo je, da preobremenjeni kakor so, ne posvečajo dovolj časa študiranju in večkrat ne utegnejo prebrati niti sindikalnega glasila, kaj šele dnevnega tiska. Taki funkcionarji nujno pričnejo capljati na repu dogodkov, izgubljajo stik z najbolj konkretnimi nalogami, ter postajajo suhi praktičisti, gasilci, katerih delo ne rodi zaželenih uspehov.

Razporejamo pravilno sindikalne kadre!

Pri iskanju mladih, delovnih kadrov, posvečamo največ pozornosti našim podružnicam, ki so osnovna in najuspešnejša šola vzgoje novih funkcionarjev. Nove sindikalne aktiviste iščimo med našimi najboljšimi delavci, udarniki in organizatorji, katerih delež pri dosedanjih gospodarskih uspehih je največji. Posebno pozornost obrnimo na pravilno razmeščanje funkcionarjev, ki naj se razmeščajo po njih zmožnostih in veselju do dela.

Velike napake

V sindikalne odbore volimo toliko in toliko tovarisev. Mnogokrat pa ne pomislimo dovolj na raznolikost nalog, ki jih mora sindikat reševati. Tedaj se delo razdeli čisto administrativno. Ti si odgovorni za zadrukarstvo, ti za prosveto itd., ne da bi se funkcionarji zavedali vsebine in delokroga tega dela. Rezultat tega je, da obvisi največkrat delo na tajniku ali predsedniku, ostali odborniki pa so le za število. Taka praksa ne prinaša uspehov. Članstvo, ki vidi nedelavnost odbora, izgublja zaupanje v sindikalno organizacijo, ker nima pravega močnega in delavnega vodstva. Ta napaka izvira predvsem iz organizacijske nesposobnosti nekaterih sindikalnih funkcionarjev, iz nezauzanja v moč delovnih množic, izvira iz nepravilne delitve dela. Niso redki primeri, da kak predsednik ali tajnik podružnice trdi, med tem, ko se prijemlje zaradi preobčutne dela za glavo: »ne morem zaupati nikomur« ali »kar sam naredim, vem da bo narajeno«.

Res je, da so težave. Res je pa tudi, da izvira tako gledanje iz oportunitizma, največkrat pa je posledica nenačrtosti pri delu samem, ki izvira iz organizacijske pomanjkljivosti, predvsem pa iz nepravilne razdelitve dela.

Delitev dela

»Vnesti je treba načrt v naše delo. Imeti je treba perspektivo v delu. Pravilno je treba porazdeliti delo, razmejiti njegove posamezne veje in pravilno razmestiti ljudi. Naši organizatorji najpogosteje sami padejo v drobne opravke in se v njih izgube, ter tako ne opravljajo svojih osnovnih funkcij. Najpogosteje delajo do onemoglosti, padajo od utrujenosti, od nezspanih noči, od velikih naporov, rezultata pa ne pokažejo. Organizacijska sposobnost namreč ni v tem, da organizator nekoga dela sam pokuša vse narediti, ampak v tem, da na posamezne veje dela (sektorje dela) razporedi odgovarjajoče ljudi in da zagotovi koordinacijo vseh teh delovnih sektorjev, kakor kontrola vseh teh sektorjev.«

Ako se vprašanje postavi tako, tedaj se lahko mobilizirajo tudi slabejši, manj izkušeni ljudje, ker se bodo posvetili samo gotovemu delu. Z druge strani pa bodo vodilni tovarisevi rešili drobnega letanja, imeli čas in možnost, da močneje razvijajo svojo iniciativno v smeri izpopolnitve in čim večjega razmaha v delu (iz »Organizacijskega vestnika OFS« št. 8.)

Vprašanje delitve dela v sindikatu je v tesni povezavi z delitvijo dela v sektorjih samih. V »Delavski Enotnosti« so bili v članku Organizacijski problemi navedeni nekateri sektorji. Zavedati pa se moramo, da te oblike ne morejo biti predpisane za vse sindikalne organizacije enako, ker so naloge v različnih vrstah različne; tako n. pr. se delo hišenskih delavcev v mnogem razlikuje od dela delavcev v kovinski industriji. Prav tako obstajajo razlike med velikimi in malimi podružnicami, razlike med državnim in privatnim sektorjem. Delitev sektorjev in razdelitev dela se vrši po potrebi.

Navajamo nekaj sektorjev dela, ki so v glavnem v vseh sindikalnih organizacijah enaki.

Organizacijski sektor povezuje vse delo sindikalnega foruma. Odgovoren je za ta sektor tajnik ali predsednik, ki posveča predvsem skrb uvrstitvi sindikata, vodi računa o svojih članih, organizira tiste, ki stojijo še izven sindikatov, kontrolira delo v podružnicah, kako te žive, kakšne konference in sestanke imajo, ter jim pomaga voditi kadrovsko politiko. To je posebno važno za krajevne medstrokovne svete, ki so odgovorni za pravilno vzgojo sindikalnih funkcionarjev v svojem območju, ker so ti tudi politično predstavništvo svojega članstva. Organizacijski sektor koordinira vse delo iz organizacije sindikalnega področja.

Kulturno-prosvetni sektor je eden najvažnejših za uspešno udejstvovanje vsega sindikalnega gibanja. Odgovorni po tem sektorju dela izbere okoli sebe določeno število aktivistov, ki imajo veselje do kulturno-prosvetnega dela. Vsi ti sestavljajo kulturno-prosvetni odbor tega foruma kot njegov sestavni del. V območje kulturno-prosvetnega odbora spada propaganda in agitacija vseh aktualnih problemov sindikata, popularizacija metod in načinov borbe sindikalne dejavnosti, kot n. pr. delovnega tekmovanja, spoznavanja naše zakonodaje itd. V okviru kulturno-prosvetnega dela spada prevzgoja sindikalno organiziranih članov v naprednem duhu obnove, uvrstitve naše ljudske oblasti s pomočjo vseh načinov in form, ki naj dvignejo kulturno, ideološko in strokovno raven delavskih množic. Delo v kulturno-prosvetnem odboru se zavoljo raznolikosti nalog prav tako deli. Najvažnejši sektorji so skrb za tisk in njega razpečevanje, organizacija tečajev in predavanj, dopisništvo in stenski časopisi, študijski in bralni krožki, fizikalno in umetniško udejstvovanje itd.

Tarifni ali bolje sektor delovno-pravnih odnosov. Ta sektor ne moremo primerjati s tarifnimi komisijami v predvojni Jugoslaviji. Odgovorni po tem sektorju osnuje okoli sebe aktiv, komisijo, za delovno-pravne odnose, ki rešuje vsa vprašanja iz območja delovnih pogojev delavcev in nameščenecv, to je vprašanja mezd, norm in akorda, ter sporov, ki izvirajo iz teh odnosov. Vodi tudi računa za dvig proizvodnje, o pravilni uporabi sirovin, o strokovni usposobljenosti, o delovni disciplini in podobno.

Socialno-politični sektor. Glavno delo je skrb za zdravje delavcev in nameščenecv. Bavi se z vprašanjem bolniškega zavarovanja, zdravljenja, kontrole bolovanj, se bori proti simulativnosti, ki skoduje ostalemu delavstvu zaradi neupravičenega črpanja sredstev bolniškega zavarovanja; nudi vso pomoč delavskim socialno-političnim institucijam.

Sektor preskrbe in združništva skrbi, da je naše delavstvo v okviru danih možnosti kar najbolje oskrbovano, popularizira za-

Komisije

Zavedati se moramo, da je za izpolnitev obstoječih nalog nujno treba aktivizirati čim širše delovne množice. Ljudstvo je bilo in ostane odlojučna sila pri reševanju in obvladovanju vseh težav. Zato se ne smemo bati prirediti čim več tovarisev in tovarišic k delu. S tem jim damo možnost sodelovanja, možnost poseganja v reševanje vseh vprašanj in nalog, ki nam jih narekujejo/dandajost. Delo nekaterih sektorjev je tako obširno, da bi ga eden v celoti nikakor ne mogel uspešno vršiti. Zato se osnujejo povsod, kjer so za to pogoji aktivni, ki so v pomoč odgovornemu po nekem sektorju dela. Važnejše aktivne imenujemo komisije.

Mladinski sektor posveča posebno skrb naši delovni mladini, njeni strokovni, politični in ideološki vzgoji. Zaradi posebne važnosti mladinskih vprašanj se osnuje predvsem v višjih forumih komisija.

Tekmovalni sektor. Odgovorni po tem sektorju dela osnuje prav tako okoli sebe komisijo, ki organizira tekmovanje na vseh področjih sindikalnega udejstvovanja, izbira podatke o tekmovanju ter nudi vso pomoč nižjim organom in cilju čim večjega dviga produkcije.

Komisije

Zavedati se moramo, da je za izpolnitev obstoječih nalog nujno treba aktivizirati čim širše delovne množice. Ljudstvo je bilo in ostane odlojučna sila pri reševanju in obvladovanju vseh težav. Zato se ne smemo bati prirediti čim več tovarisev in tovarišic k delu. S tem jim damo možnost sodelovanja, možnost poseganja v reševanje vseh vprašanj in nalog, ki nam jih narekujejo/dandajost. Delo nekaterih sektorjev je tako obširno, da bi ga eden v celoti nikakor ne mogel uspešno vršiti. Zato se osnujejo povsod, kjer so za to pogoji aktivni, ki so v pomoč odgovornemu po nekem sektorju dela. Važnejše aktivne imenujemo komisije.

S pravilno razdelitvijo dela, z aktivizacijo čim več tovarisev in tovarišic, jim damo zaupanje in možnost, da v delu razvijajo iniciativno, ki ni danes prav nič manj potrebna kot v letih narodno-osvobodilnega boja.

S tako pravilno razdelitvijo dela, bomo največ koristili sebi in interesom celote, ustvarili bolne pogoje za načrtnost in našim delu, kar nam bo prineslo še večjih uspehov.

S pravilno delitvijo dela bomo tudi najuspešnejše rešili problem novih kadrov, ki jih danes še tako pogrešamo. B. F.

Ob prehodu posredovanja dela v Enotne sindikate

(Nadaljevanje.)

IV.

Pri razmeščanju delovne sile morajo Krajevni medstrokovni sveti stremeti za tem, da v prvi vrsti zadostijo potrebam državnega sektorja, ki v skladu z našim gospodarskim načrtom in produktivnim planom postavlja temelje industrializaciji: naše železe, izvajala velika javna in obnovitvena dela ter vodi naše celotno gospodarsko življenje.

Dalje moramo pri razporejanju delovne sile podpirati naš zadržni sektor, ker je delovanje združništva zelo pomembno pri ustvarjanju vseh onih dobrin, ki so potrebne našemu narodnemu gospodarstvu. Kot člani sindikatov se moramo zavedati, pomena združništva za našo skupnost ter podpirati vsa njegova zdrava stremjenja.

Delovanje privatnega sektorja nima danes velikega značaja za izgradnjo našega gospodarstva, niti ni v stanju izvajati takih del, ki bi bila pomembna za našo skupnost. Ne glede na zmanjšani obseg delovanja privatnega sektorja bomo zagotavljali delovno silo tudi privatnim podjetjem in obratom. Dovoljali pa bomo delovno silo predvsem za one delavnosti privatnega sektorja, ki so vključene v gospodarski načrt in imajo občeokrivni značaj.

Pri posredovanju dela morajo naše sindikalne organizacije usmerjati delavstvo k onim delom, katera imajo z ozirom na njih važnost in nujnost prednostni značaj. Pri tem morajo ugotavljati in ocenjevati strokovno sposobnost, pridobljeno izkušnvo, praktično znanje, telesno zmožnost in porabnost posameznika ter po teh vidikih razporejati delavce na ona dela, kjer bo njihovo strokovno znanje prišlo najbolj do izraza, s čimer bo istocasno delavstvu dana možnost, da se najkoristneje uveljavi.

Kje bomo dobili delovno silo?

Naše podeželje je neizčrpen vir delovne sile od koder bodo delavske množice neprestano prihajale v mesta in večje industrijske centre. Z rasti naše gospodarske moči in razmahom naše industrije padajo dokončno okoli v rok našega podeželskega delovnega ljudstva, ki je v preteklosti zivotalarilo bo priložnostnem zaslužku, priklenjeno na krepo skope zemlje, ki ga ni mogla preživljati. Večerašnjiemu baltarju se danes odpira pot v industrijska podjetja in druge zaposlitve, ki mu bodo zagotovile novo, boljše življenje.

Z druge strani nudi gospodarstva obnova možnost preseljanja v nove zaposlitve za vse one delavnosti, obrte in poklice, ki so zamrli, kakor tudi za vse one poklice, ki nimajo pogojev, da bi kmalu oživele. Dalje bomo morali pritegniti k novim zaposlitvam vse one delavnosti, ki je bilo doslej nesmojtno ali v nezadostni meri zaposleno in kateremu se sedaj nudi prilika za polno in koristno zaposlitev. Končno morajo sindikalne organizacije vključiti v delovni proces vse one dela sposobne, ki so doslej iz tega ali onega vzroka stali ob strani ter s tem dali možnost vsakemu dobronamernemu državljanu, da po svojih močeh in po potrebah skupnosti sodeluje pri izgradnji naše dežele.

Skrb za naše mlade delovne kadre.

V štiriletni borbi in vsled okupatorjevega uničevanja našega delovnega ljudstva smo izgubili veliko število kvalificiranih delavcev, ki jih moramo čim prej nadomestiti. Zato postavljamo industrializacija naše zemlje pred ljudsko oblast važno nalogo, da za potrebe naše sedanje in bodoče industrije pripravijo zadostno število kvalificiranih delavcev. Ena najvažnejših nalog sindikalnih organizacij pa je ugotavljanje številčnega stanja našega kvalificiranega delavstva, statistično zajemanje njegove starostne meje in umrljivosti ter po teh podatkih pripravljati in usmerjati mladi delovni naraščati v one stroke, kjer nam bodo kvalificirani delavci najprej primanjlovali zaradi izpada starejših delavcev iz vrst aktivnega delavstva.

Predvsem sem že danes primanjlovali veliko število kvalificiranih delavcev kovinarske, stavninske, elektrotehnične, kemične in lesne stroke, kakor tudi delovna inteligenca iz tehnične, knjigovodske, računarske ter sorodnih strok. Ta primanjlovalja bi se v bodočnosti v našem gospodarstvu še težje odražala, če se takoj z vso resnostjo ne popravi-

memo pripravljanih mladih, kvalificiranih kadrov.

Sindikalne organizacije bodo na osnovi statistično izkazanih potreb razporejale mlado delovno silo, predvsem v one stroke, ki imajo bodočnost, nikakor pa ne v razne drobne obrti in poklice, ki bodo slej ko prej zamrli kot nepotrebni.

Vprašanje mladih delovnih kadrov bodo KMSJ reševali v krožkih, v katere naj pritegnejo stare izkušene delavce, učitelje in zdravnike ter po potrebi tudi starše. Na ta način bodo skupno lahko točno ugotovili ptičilo, ki bo za mladina ali mladinsko najbolj primeren.

Prešolanje kadrov.

Dvig industrije bo ustvaril možnost za zaposlitev za vse one poklice, ki nimajo bodočnosti in že danes zamirajo. To delovno silo moramo razmeščati v one gospodarske panoge, ki so najbolj sorodne njihovemu dosedanjemu delovanju in poklicu, ker jim bo s tem dana možnost, da se lažje in hitreje prilagodijo svojem novemu ptičilu in obenem prešolajo.

Z druge strani bo imela tudi skupnost od tega načina prešolanja delavstva in delovne inteligence veliko korist, ker se bo ta kader v svojem novem poklicu lahko hitro uveljavil ter se na ta način v razmerca kratkem času stodoletno vsiljujci v delovni proces.

Razumljivo je, da bo prešolanje kadrov vezano na potrebe našega gospodarstva in da bo to prešolanje možno le tam, kjer so za to podani pogoji. V najbližji bodočnosti: bo naša ljudska oblast osnovala več industrijskih podjetij ogromnega obsega, kjer bomo potrebovali preko 20.000 delavcev in nameščenecv. Ta industrija bo stala tam, kjer so zanj podani vsi naravni pogoji. Taka podjetja bodo najmočnejša središča za zaposlitev ter koristno in uspešno prešolanje delavstva in delovne inteligence. Iz tega izvira nujnost, da bo moralo delovno ljudstvo, ki se hoče udeležiti množičnega dela in prešolati, slediti v kraje, kjer se bo ta industrija nahajala.

Sindikalne organizacije so dolžne, da s pravilno vzgojo naših delavskih množic in z neumorno požarnjevalno kampanjo predročijo delavstvu nujnost prešolanja in udeležbe pri osnovanju in zagotovi v industrije ter da jih na ta način privedejo do spoznanja, da s svojo udeležbo soustvarjajo novo državo in popravljajo grehe, ki jih je v naši deželi zapustil stari izkoriščevalski družabni red.

Skrb za demobilizirane borce in invalide JA.

V zvezi z demobilizacijo se je vrnilo v civilno življenje mnogo naših zaslužnih borcev in invalidov JA, ki so v najtežjem času za naše državo nesebično zapustili svoje domove ter zastavili vse svoje sile za obrambo in osvoboditev naše zemlje. Ti prekaljeni in neustrašni borci so tudi danes v enakim navdušenjem pripravljali zastaviti vse svoje sile za čim prejšnjo obnovo naše ljudske oblasti in praktičnih izkušenj demobiliziranih borcev JA, ki jim omogočajo, da v največjih slučajih te izkušnje koristno uporabijo v civilnem življenju, je potekala zaposelitev naših borcev uspešno ter je pretežna večina teh tovarisev in tovarišic že zaposlena.

Sindikalni pokret, ki se je že v predprilski Jugoslaviji bori za interese delovnega ljudstva, ima baš v demobiliziranih tovarisev in tovarišicah svoje najboljše zaveze. Ke, ki so doprinesli največji delež k zmagi.

Zategadelj bodo naši sindikalisti tudi v bodoče posvečali vso svojo skrb in pozornost zaposlitvam naših demobiliziranih borcev, bork in invalidov ter se poborjali za njihovo pravilno zaposlitev, kakor tudi: prešolanje vseh onih borcev in bork, katerih delovna sposobnost je danes zmanjšana zaradi poškodb, dobljenih v narodno osvobodilni borbi.

(Nadaljevanje sledi.)

Bolovec Florijan — najboljši učencec industrijske šole v Kranju

Industrijska šola za fino mehaniko in elektrotehniko v Kranju

Po končani osvobodilni borbi je nastala današnja nova Jugoslavija in z njo je vzki- lo tudi novo strokovno šolstvo. Program teh šol je v glavnem združitve teorije s prakso v celoti; vrsta teh šol se imenuje industrijske šole in so ustanovljene v industrijskih centrih.

Naši industrijski šoli za fino mehaniko in elektrotehniko v Kranju se učenci lahko vzgajajo kot strugarji, orodničarji, fino mehaniki, elektrotehnikji. Za sprejem v šolo je potrebno, da so učenci fizično in duševno zdravi in da imajo najmanj 4 razrede srednje šole ter neposredno pred sprejemom položje sprejemni izpit. Šolsko leto pričela 15. septembra in se zaključuje prihodnje koledarsko leto v mesecu juniju.

Za praktično delo je tedensko odmerjeno 27, za teoretično pa 18 delovnih ur. Torej je teorija in praksa v učilnicah in delavnicah združena.

Solo obstajuje 152 mladincev iz vseh delov naše Gorenjske, zlasti Kranjskega okraja.

Vsa mladina si želi tu pridobiti znanja, ee praktično, oziroma strokovno in teoretično usposobiti, da bo lahko dobro služila naši mladi državi.

Zivljenje je tu zelo živahno in zanimivo. Šola sama obsega veliko delavnico in dve učilnici. Če pogledamo najprej delo v delavnici, vidimo da je vse živahno ob dolgih vrstah delovnih miz, na katerih so montirani pramoži in vsakovrstni stroji, s katerimi šola razpolaga.

Ze ob začetku dobi vsak gojenec na razpolago pile, črtala sekake, šestila in silico ročno orodje, da si pridobi osnovne pojme mehanske obdelave kovin. Prva doba traja 6 mesecev. Nato preidejo najboljši učenci že k strojem, kjer je delo še bolj zanimivo. Na vsakem stroju se gojenec zamiradi po nekaj mesecev tako, da se pridui dela na vseh strojih in sicer na stružnici, skočlarcu, brusilnem stroju, rezkalnem stroju, vrtnalnem stroju itd.

Na ta način mladinci že tekot drugega učnega leta postajajo sposobni za težja dela, ki se jim lahko mirne duše poveri. — Gojenec izdeluje na primer: obeljena šestila načrtovalna šestila iz jekla, pomična (kljunasta) merila, male ročne pramože, paralelna merila, rezkalne priprave, razne reze (stanice) itd. Vsa ta navedena dela in prav tako ves učni program se vrši po navodilih večjih mojstrov, ki strogo in točno vpeljujejo vsakega posameznega učenca v delo.

Poleg praktičnega je še teoretični strokovni pouk, ki gojenca vzgaja v strokovnem smislu in v smislu splošne izobrazbe. Po-

učujejo razni inženirji iz tovarne, poleg tega pa še nekateri profesorji iz državne realne gimnazije. Pouk je zelo zanimiv posebnost kar se tiče strokovnih predmetov.

V šoli so razdeljeni učenci v tri razrede. Mladinska organizacija LMS je postavila v vsakem razredu pododbor s sekretarjem. Vsi ti razredni pododbori so odgovorni glavnemu šolskemu odboru, ki vodi organizacijo LMS in ima redne tedenske sestanke ter skupno z vodstvom šole nudi gojencem čim več vzgoje in razvedrila. Organizacija sama tudi pomaga vodstvu šole pri dvigavanju delovne discipline, pri učenju in vzdrževanju reda v šoli ter sama graja nedisciplinirane z vzgojnimi članki in opominj na stesbasu.

Organizacija LMS je priredila tekm sloškega leta nekaj kulturnih prireditev, od katerih je bil čisti dobiček uporabljen za podporo nekaterim neo-kulturnim gojencem in za nabavo šolskih potrebščin, risalnih desk itd. Prav tako je fizikultura v sami šoli dobro zastopana. Mladina šole se je udeležila večstopenjske nedeljskega prostovoljnega dela, tako v vasi Gojzdu in pri gradnji cest. Organizacija je več nabiranih akcij v korist otmve socialnega skrbstva.

Upoštevali moramo to, da je v šoli le malo mladine, ki se lahko sama vzdržuje. Večina izhaja iz delavskega in kmečnega sloja in posamezniki so navezani edino na nagrade, katere jim tudi tova na za fino mehaniko in elektrotehniko »Iskra«, kar pa je še vedno premalo. Tovarna daje gojencem stanovanje, katero pa še ne odgovarja povsem svojem namenu. Vse te pomanjkljivosti bodo postopoma tdkom našega napredke odpravljene.

Zgradil bo treba lepe mladinske domove, kjer bo mladina imela potrebne prostore za kulturne prireditve fizikulturo, knjižnico, čitalnico itd.

Pripranjamo še, da po končani triletni strokovni šoli postane učencec višje strokovno kvalificiran pomočnik. Onim gojencem pa, ki so napravili završni pomočniški izpit z najboljšim uspehom, je odprta pot na delovno kolo šole, ki traja dve leti. Završni izpit na delovodski šoli daje absolventom klasifikacijo mojstra. Najboljšim absolventom te delovodske šole je dana možnost študiranja na tehnični visoki šoli.

Zelo velike važnosti je, da doraščen, zgrajen in strokovno praktično in teoretično dobro podkovani mojster začne z najvišjim študijem šele tedaj, ko je povsem pripravljen na svoj končni poklic.

Naša mladina bo v celoti o tla zvesta pridobitvam narodne osvobodilne borbe in v v veličnem poletu gradila na trdne temelje novo močno državo, pod vodstvom našega dragega voditelja maršala Tita.

Udarniške izkaznice

Te dni so bile dostavljene vsem okrajnim LO (referentom za delovne odnose) udarniške izkaznice in dopisnice za evidenco.

Po pravilniku o načinu in pogojih za razglasitev udarnikov v podjetjih in ustanovah (Uradni list št. 33/46), podeljuje delavec in nameščenec ta častni naziv uprava podjetja ali ustanove sporazumno s sindikalno organizacijo, kjer te ni, pa sporazumno z delavskimi zaupniki.

Razlikujemo tri delno različna poslovanja z udarniškiimi izkaznicami.

1. Doslej že proglašeni udarniki, ki že imajo začasne udarniške izkaznice. Za te udarnike zaprosi uprava podjetij ali ustanove s poimenskim seznamom potrjenim od sindikalne organizacije pristojni okrajni LO za dostavo odgovarjajočega števila udarniških izkaznic in dopisnic za evidenco. (Seznam naj vsebuje: priimek in ime udarnika, datum, proglasitve za udarnika in izjavo, da imajo vsi v seznamu navedeni že začasne udarniške izkaznice). Takoj po prejemu zaprosenih izkaznic in dopisnic izpolnijo uprave podjetij udarniške izkaznice in dopisnice za evidenco, prejšnje začasne izkaznice pa skupno za vse v seznamu navedene udarnike odpošljejo priporočeno pristojnemu okrajnemu LO. (Pristojnost podjetja.)

2. Za vse, ki bodo proglašeni za udarnike, a dotlej še niso bili nikdar proglašeni, zaprosijo uprave podjetij vsaj teden dni pred proglasitvijo s posebnim poimenskim seznamom pristojni okrajni LO za dostavo udarniških izkaznic in dopisnic za evidenco. (Seznam naj vsebuje: priimek in ime udarnika, datum, kdaj bo proglašen za udarnika, in podrobno utemeljitev vzroka nameravane proglasitve za udarnika. Seznam in utemeljitev potrdi sindikalna organizacija in upravnik podjetja, ki odgovarjata za točnost podatkov). Pristojni okrajni LO preveri, če vsi predlagani izpolnjujejo pogoje po prejeti citiranem pravilniku, nakar dostavi za one, ki so izpolnili pogoje, udarniške izkaznice in enako število dopisnic za evidenco; Uprave podjetij izpolnijo izkaznice točno po seznamu okrajnega LO, enako tudi dopisnice za evidenco.

3. Udarniki, ki so že bili proglašeni za

udarnike, pa jih podjetje po preteku treh mesecev od proglasitve ali pozneje ponovno predlaga za udarnike. — Uprava podjetij postopa enako kot pod 2. le da je v seznamu poleg ostalega dolžna navesti, da je predlagani že bil en, dva, tri ali večkrat proglašen za udarnika. Okrajni LO prav enako kot pod 2. preveri upravičenost predlaganih od tega častnega naziva, nakar za upravičence s seznamom dostavi podjetju le dopisnice za evidenco. Zakaj? Naziv »udarnik« se podeljuje za dobo treh mesecev. Po treh mesecih (računajoč od dneva proglasitve) je podjetje dolžno odzvati udarniku udarniško izkaznico, če ne izpolnjuje več pogojev za udarnika in jo hraniti vse dotlej, dokler ni ponovno predlagan za udarnika. Po potrditvi predloga od pristojnega okrajnega LO in prejemu dopisnice za evidenco, podlaga udarniško izkaznico predlagane za dobo treh mesecev na 3. strani izkaznice in ob proglasitvi mu izda ponovno njegovo prejšnjo izkaznico.

Udarniške izkaznice je treba točno in vestno izpolnjevati. Uprave podjetij so dolžne voditi točno evidenco svojih udarnikov, tako da ne bo nihče imel niti dneva dalj udarniške izkaznice kot mu pripada. Tri mesece! Dopisnice za evidenco izpolni uprava podjetij točno in čiljivo. Rubriko »poklic« izpolni precizno: »staven mizar«, »pohištni mizar«, »knjigovodja« itd. in ne splošno: »delavec«, »nameščenec«, »udarnik« l. p. Dopisnice za evidenco frankira in jih odda priporočeno na pošti. Če pošilja več dopisnic za evidenco more poslati vse hkrati v zaprti kuverti priporočeno.

Naziv »udarnik« velja za vse udarnike za dobo treh mesecev od dneva proglasitve.

Vse odvzete udarniške izkaznice hranil upravnik podjetja in je osebno odgovoren za njih zlorabo za ves čas hranitve.

Udarniške izkaznice in dopisnice za evidenco so brezplačne.

Vse poslovanje z udarniškiimi izkaznicami naj ne bo birokratsko, pač pa res udarniško, da bodo udarniki preleteli tudi formalno priznanje že takoj ob proglasitvi.

Ministrstvo za delo LRS

POZDRAVLJENI UDARNIKI - JUNAKI DELA!

KOBLAR KAREL vrši važno dolžnost mojstra na žerjavnem oddelku, ki oskrbuje reparature za ta važni transportni sektor na vsem področju tovarne. Koblar je na razpolago vsak čas; ni pa samo vesten kontrolor, temveč tudi prvi delavec. S svojo požrtvovalnostjo in vestnostjo je dosegel, da se je potreba popravil in zastoj na žerjavih v tvornicah na Jesenicah in na Javorniku zmanjšal za 100 %, s čimer je dosežen znaten prihranek na času in materialu.

ZUPAN IVAN je izkušen mizar in obrtnik in opravlja delo steklarja gradbenega oddelka. Iz svojega področja stalno opozarja na ukrepe, ki so potrebni za smotnejše in cenejše vzdrževanje obratov in je s svojimi predlogi za izboljšanje dela prihranil na času in materialu najmanj 20.000 din letno. Za svoje iniciativno delo je prejel od uprave že večkrat priznanje.

POR JANEZ je kot drugi ogrevalce paketoval na progi tanke pločevine v kolektivnem delu skupine mnogo pripomogel, da je proga v prvem tromesečju prekorčila mesečno proizvodnjo za 22 %. Tudi on je s svojim znanjem prispeval, da lahko izdelujemo dinamno in trafo-pločevino v domači tovarni.

PAPLER FRANC je modelni mizar in namestnik mojstra. Pri izdelavi modelov za pančevski most je prihranil na delovnem času 35 %, sploh je pri delu spreten in požrtvovalen.

SMOLEJ JERNEJ dela v obratu mehanične delavnice kot jermenar. Po vrnitvi iz NOV se je z zanimanjem in vnuem lotil poverjenega dela in prekorčil normo za 32 %.

KUNCIC VINKO je absolvent elektrovarilnega tečaja KID in je zaposlen kot elektrovarilec v konstrukcijski delavnici. Predpisano normo varjenja je izboljšal za 50 % ter tako pospešil storilnost delavnice.

TOMAŽ VALENTIN je zidarski delovodja v javorniških obratih. Sam je prizidal visok tovarniški dimnik ter po lastni zamisli izboljšal in predelal ogrevalne peči tako, da se je produkcija peči dvignila za 20 % nad prejšnjo zmogljivostjo.

RAJNHARD STANKO je kot prvi valjavec na progi tanke pločevine pri kolektivnem delu posade mnogo pripomogel, da je proga v mesecih januarju, februarju in marcu prekorčila mesečno za 22 %. S svojo iniciativno in strokovnim znanjem je pripomogel, da lahko doma izdelujemo dinamno in trafo-pločevino, ki se doslej v državi še ni izdelovala.

MAJETIČ ANTON vodil prometni oddelk KID. Na podlagi njegovih predlogov se je mnogo pristedito na času in materialu. Izvedel je nov tip koreninskih plošč, preuredil točne naprave, izboljšal ostričnice itd., s čimer se bo zaradi izpada dosedanjih popravil prihranilo nad 50.000 din letno. Za svoje koristne predloge je tovariš Majetič dobil že več priznanj.

VAVPOTIČ FRANC je valjavec na progi debele pločevine. Pri kolektivnem delu posade je mnogo doprinesel, da je proga v mesecih aprilu in maju prekorčila predpisano storitev za 23 %. Tovariš Vavpotič je doma iz Skednja pri Trstu in dela pri KID od leta 1932.

POKELJSEK KAREL dela kot topilec. Svoje delo opravlja z veliko vestnostjo in požrtvovalnostjo, za njega delovni čas v času obnove ni igral nobene vloge. Prihajal je na delo predčasno in s požrtvovalnim delom pri pečeh mnogo koristil skupnosti. Pri KID je zaposlen od leta 1929.

SAMONIK FRANCE je delovodja pocinkovalnice za obrat žičarne. Med okupacijo je iz lastne iniciative na odpadnem mestu zbral drobce dragocenega materiala za pocinkanje — azbest ter ga po osvoboditvi odstopil obratu. Že takrat je predvideval potrebo po tej surovini, s katero je danes omogočil važen proces dela.

BURNIK JANEZ je mož vestnega in neutrudljivega dela. Svoja mnogostranska izkustva na polju veličastnega, a trdega topilniškega dela je izkoristil pri obnovitvenih delih na plavžu. Njegove pospešene in strokovne izvršitve so prinesle velike koristi, na podlagi katerih je bil tovariš Burnik priznan za udarnika.

STRAVS ANTON je zaposlen kot obratni ključavničar tovarne na Javorniku. Kljub svojim 60 letom je v težko dostopnih podzemskih rovih preuredil dve vodovodne naprave visokega tlaka tako, da brezhibno delujejo kljub pomanjkanju maže in tesnil. S tem je zaimobil obratu nemoteno in trajno obratovanje. Tudi tovariš Stravs dela v tovarni nepretrgoma že 41 let.

MANDIZEVEC ANTON je oblikovalec opeke v samotni tovarni. Po povratku iz NOV se je poprijel dela z vizuelno vnuem, onimiral je skupine tovarišev za večjo in boljše storitev ter dvignil produkcijo z ozirom na predvojno za 20 %.

KOŠIR BOGOMIR je bil borec NOV in je ostal tak tudi v obratu. Kot predelavec ključavničarske stroke na plavžu je v vzpodbudnim kvalitnim delom dosegel hitro in strokovno obnovo plavža ter tako doprinesel stvarne koristi. Udarnika Koširja so plavžarji izvolili za obratnega zaupnika, saj ga vsi poznajo kot nepristranskega tovariša.

LESKOVAR MATEVŽ je preglednik tračnega železa v hladni valjarni. Pri opravljanju svoje službe je prekorčil predvojno storitev v svoji skupini za 30 %, s čimer se je storilnost obrata zvišala.

BERNARD JOŽE je delovodja stružilnice valjev. Ko smo bili pred problemom brušenja valjev za ravnalne stroje, kar se je prej vršilo v inozemstvu, se je lotil konstrukcije lastne brusilne naprave in uspel. S tem je omogočil nemoteno obratovanje važnega oddelka in osamosvojil delavnico za važen detail. Ima že 51 let nepretrganega dela za seboj, ki ga opravlja vestno in vzgledno.

HAFNER MARIJA je zaposlena kot nasipalka žičnikov v zaboje v zaviljalnici. Normo iz leta 1939, je prekorčila za 35 % in z uspehom opravlja delo, ki ga je pred vojno vršil moški.

BUTINAR ALOJZ je zaposlen na gradbenem oddelku KID. S svojim delom je dvignil učinkovitost in povečal proizvodnjo za 20 %. Pri sotovariških dviga zavest, da je čim intenzivnejše delo potrebno, kajti globoko se zaveda nujnosti obnove. Njegovim sodelavcem je znano njegovo geslo: Čim več bomo napravili, tem več bomo imeli!

V vsedržavnem tekmovalju težke železne industrije v delu za obnovo Jugoslavije je od začetka tekmovalja do danes dosegel delovni kolektiv KID Jesenice—Javornik najboljše rezultate in si s tem zaslužil prvo mesto — časten naslov najboljšega delovnega kolektiva v težki železni industriji Jugoslavije, poleg tega pa je proglašal za prvi delovni kolektiv Slovenije.

Obrati kovinarske industrije na Jesenicah so bili ob izgonu okupatorjev v zelo slabem stanju, zlasti peči so bile do skrajnosti izrabljene, ker se med okupacijo ni nihče brigal za vzdrževanje in so delavci namenoma kvarili stroje in sredstva proizvodnje. Preden se je moglo začeti z obratovanjem, je bilo treba temeljito popraviti cevarno, žičarno, elektropeči, plavže itd. in še danes se vrše obnovitvena dela. Kljub pomanjkanju sirovin in strokovnega kadra je delavstvo in nameščeno, stvo s trdno voljo in čutom odgovornosti premagalo vse težave.

Produkcijo so dvignili od januarja 1946. do junija v vseh obratih povprečno 35 do 37%. Mesečno so dosegli povprečno 9,4% izboljšanje kvalitete, zmanjšanje odpadkov 30% mesečno, štednje na pogonskih sredstvih in materialu 20,65%, proizvodne stroške so znižali za 9,07%, napravili so 405.738 prostovoljnih delovnih ur, kar znaša 6.550.782,95 din. — Ta denar so dali za socialno pomoč, za obnovo počitniškega doma Krajevnega medstrokovnega sveta, za obnovo fizkulturalnega doma, za brezposelno delavstvo Julijske krajine itd.

Kakor v produkciji, prednjačijo tudi v organizacijskem delu. Odborovih sej so imeli 62, 9 zborovanj, 576 obratnih sestankov in političnih ur.

Vestno skrbijo tudi za strokovno znanje; vrši se strokovni tromesečni tečaj, tromesečni sindikalno politični tečaj pa je že zaključen, vrši se že drugi enomesečni, katerega poseđa 25 članov. Za vzgojo strokovnih kadrov skrbi poleg tečajev tudi industrijska šola, ki ima 270 gojencev.

Izobraževanje in razvedrilo jim nudi močno razvito kulturno-prosvetno delo. Organiziran imajo svoj pevski krožek, ki šteje 70 aktivnih članov. Priredili so že 20 koncertov in 13 nastopov; godbeni odsek, v katerega je vključena tudi mladinska

godba; orkester, ki šteje 16 članov; dramski odsek, ki je vključen v Ljudski oder in ima 180 članov. Imel je 12 premier in 192 nastopov; knjižnica ima približno 200 knjig, imajo pa tudi šahovski krožek, nogometno sekcijo, v katero je vključenih 77 članov, ki so odigrali že 50 tekem. smučarsko sekcijo, plimsko, plovno, drsalno, kolesarsko, namizni tenis, moto-sekcijo, odbojko in telovadbo.

Take rezultate je bilo mogoče doseči le z izredno požrtvovalnim delom, s trdno voljo in ljubeznijo do dela. Pomanjkanje strokovnjakov je vzpodbujalo vodje kadra in delavstvo k iniciativnemu reševanju perečih problemov v pogledu tehnike, pomanjkanja materiala in raznih strojnih delov in je bilo na ta način danih 180 predlogov za boljše organizacijo dela, za izpopolnitev ali celo izumitev st. ojev ali manjkajočih nadomestnih delov. Od teh je 70% že izvedenih, ali se sedaj izvajajo, ostale pa je bilo treba dati v proučitev, ali pa so neizvedljivi še danes. S predlogi, prenesenimi v življenje, so podjetju privedli 1.097.000 din. Poleg materialnih koristi in časovnega prihranka prinašajo predlogi socialne izboljšave, to je olajšanje dela, manjšo nevarnost in higienska izboljšanja. Izmed gornjih predlogov je bilo 11 takih, kateri pomenijo osamosvojitvev od inozemstva. To zavestno delo je

dalo 139 proglašanih udarnikov, od katerih jih je 8 predloženih za odlikovanje.

Pri obnovi »Plavža«, ki je pričel obratovati 29. junija 1946, je treba poudariti odlične rezultate na času, ceni in kvaliteti prvih produktov sivega železa. Rok za dograditev je bil postavljen do 15. julija 1946, obnovljen pa je bil 16 dni prej. Uspeh vidimo, če primerjamo cene in delo pri obnovi plavža 1939. leta, ko so ga gradili tuji strokovnjaki. Za delo, za katerega so oni porabili 21.497 ur, so naši delavci in strokovnjaki porabili le 5818 ur. Stroški tega dela so znašali leta 1937. 795.958 din, docim sedaj 121.427 din. Ista značilnost je pri izdelovanju rib, katerih izdelava po tujih strokovnjakih je stala 2500 do 8000 din, povprečno po 5000 dinarjev ena. Naši delavci in strokovnjaki pa so izdelali in napravili eno ribso povprečno za 800 din. Najvažnejši uspeh pri vsem tem pa je kakovost železa, ki je za 85% boljša od predvojne.

K temu intenzivnemu delu vodi delavstvo zavest in čut odgovornosti, da se izpolni program Zveznega ministristva, kajti pomanjkanje sirovin in razne druge težkoče zahtevajo skrajno požrtvovalnost za pravočasno realizacijo sprejetih nalog. Tega se delavstvo zaveda, zato pristojevo brez vsakega godrnjanja vrši odgovorno delo.

Konjice so prejele prehodno zastavo

Dne 28. in 29. julija se je vršil v Zagrebu plenum Centralne uprave usnjarsko-predelovalne industrije za vso Jugoslavijo.

Na plenumu se je razpravljalo predvsem o sklepih kongresa, in se prekontroliralo, koliko so bili ti sklepi izvršeni, posebno z ozirom na prvomajsko tekmovalje.

Plenum je pri pregledu rezultatov na podlagi objektivnih poročil ugotovil, da je v prvomajskem tekmovalju dosegla najboljši uspeh tovarna usnja v Slov. Konjicah. — Na podlagi pregleda rezultatov je plenum soglasno sklenil, da se temu delovnemu kolektivnemu podeli prehodna zastava v znak priznanja za požrtvovalno delo in celokupen doprinos za našo obnovo.

Glavno zaslugu za to ima tov. Franc Kumer, ki je v usnjarski stroki z novimi iznajdbami dosegel zelo velike uspehe, kar je bilo objavljeno že v 29. številki Delavske enotnosti.

V soboto dne 3. t. m. se bo vršila slavnostna predaja prehodne zastave imenovane delovnemu kolektivnemu, kar bo za Zvezne delavce in nameščencev usnjarske industrije Slovenije velikega pomena. — Delavcem in nameščencem imenovane Zveze bo dal ta dogodek nove vzpodbude v njegovem požrtvovalnem delu za gospodarsko obnovo naše domovine.

BALANČ AMALIJA je sodelavka v skupini na »Orihček« v stiskalnici v samotni tovarni in je prekorčila predvojno produkcijo za 30—40 %.

KOKALJ LEOPOLD je oblikovalec Dinas opeke v samotni opekarni. S svojim marljivim in vestnim delom je prekorčil predvojno proizvodnjo za 29 %, pri čimer je treba pripomniti, da je oblikovanje Dinas opeke najtežji delovni proces v opekarni.

CRV JERNEJ dela tudi v stiskalnici v samotni tovarni. Je organizator dela v skupini, ki je prekorčila norme in dvignila produkcijo stroja za 30—40 %. Svoje delo opravlja marljivo in s čutom odgovornosti.

AMBROZIČ FRANC, prvi ogrevalce strojne paketne peči, je dosegel, da je kolektivno delo posade na progi tanke pločevine prekorčilo predpisano mesečno storitev za 22 %. Prav tako pa ima, zasluge, da je uspela izdelava dinamno in trafo-pločevine, ki je doslej še nismo izdelovali.

ČUFAR MARTIN je izkušen zidar, opravlja pa že dalje časa delo mazača na plavžu. S smotrnim gospodarstvom mazil je prihranil podjetju 20.000 din letno. Njegov način mazanja ima v podjetju trajno vrednost.

BRDNIK JOŽE, kalupar in livar, izvršuje dodeljena dela hitro in dobro; ker je njegovo delo načrtno; je prihranil na delovnem času okoli 25 %. Svoji stroki se je popolnoma predal, z zanimanjem študira, da bi se še izpopolnil.

LANGUS VINKO je zaposlen kot reparaturni strojni ključavničar v konstrukcijski delavnici. S svojim požrtvovalnim in iniciativnim delom pri popravilu žerjavov je popolnoma odpravil prejšnje zastoje, kar ima odločilen vpliv na produkcijo posameznih obratov. S tem je zagotovil podjetju in skupnosti znatno materialno korist.

KLEMENČIČ PAVEL, delovodja na lahki progi, ima lepe zasluge, da je kolektiv kljub večjemu številu novincev in nekvificiranih delavcev dosegel zadovoljivo produkcijo. Klemenčič je iz stare železarske družine, dela pri KID že 26 let in je za svoje obkorekristno delo dobil prvomajsko priznanje.

VISTER GREGOR je član stare koroške žebjarke družine in dela pri KID že nad 38 let. Kot žebjar je presegel predvojno proizvodnjo 62 %. Njegov podvig pomeni važen uspeh za obnovo in vzpodbudo mlademu kadru za izboljšanje kvalitete dela.

BOŽIČ JOŽE je kalupar in livar. Pri izdelavi ročic za pražilno gred je s smotrnim delom prihranil na času 28,2 %. Njegovo kaluparsko delo je hitro in kvalitetno.

SVETELJ JOŽE je kovač v mehanični delavnici. Delo je dvignil 30 % nad normo in ga stalno izboljšuje, da se bo proizvodnja še zvišala.

GREGORIČ ALOJZ je zaposlen kot orodni kovač in učni pomočnik v vajeniški šoli KID. S svojim delom in tovarštvom je vzgled učeci se mladini. Strokovno visoko sposoben in vesten je prekorčil običajne norme za 30 %.

ISKRA FRANC je delovodja v mehanični delavnici. S svojimi predlogi in izvedbo načrtnega razdeljevanja je racionaliziral delo v strugarni in povečal proizvodnjo delavnice za 20 %. Zivo in vzpodbudno se zanima tudi za izboljšanje kvalitete dela.

KOŠNIK JANEZ je skupinski vodja ključavničarjev v konstrukcijski delavnici, ki se z uspehom udeležuje obnovitvenih del doma in na montažah po domovini. Povečal je storilnost na delih, ki jih opravlja sam in s skupino ter prekorčil normo za 30 %, vsled česar je dobil naslov udarnika.

KALAN JOŽE je zaposlen kot prvi čistilec žičnikov v žebjarini. Uspelo mu je dvigniti proizvodnjo čistilnice za 100 %. Delo, ki ga je opravljal čistilnica pred vojno v dveh izmenah, opravi sedaj v eni izmeni. Kar so smatrali prej za nemogoče, je postalo ob Kalanovem zanimanju dejstvo.

KOMLJANEC ANTON je uspel izdelati mnogoplamski gorilec za cevarske varilne avtomate, ki je bil do sedaj izključna domena inozemstva in predmet uvoza. S tem je omogočil nemoteno obratovanje tovarne in osamosvojil obratovalnico od tovarne. Podvig mladega domačega strokovnjaka je važen in zanimiv tem bolj, ker so se z izdelavo kompliciranega gorilca bavili pri KID tudi že takratni inozemski strokovnjaki, toda brez uspeha.

SRUK VLADISLAV je obratovodja livarne KID. S svojo vnuem in požrtvovalnostjo stalno izboljšuje obrat. Skonstruiral je prenosno sušilno peč, s katero se prihrani okoli 87 % na gorivu in 83 % na času sušenja v primeri s prejšnjim načinom. Izvedel je v livarsko-tehniškem in metalurškem pogledu izdelavo pločevinastih valjev iz trde litine, ki so se do sedaj dobavljali izključno iz inozemstva, s čimer je dal možnost našim valjarnam za nadaljnje obratovanje.

KOMIC ALOJZ je kot vodilni obratni ključavničar žične valjarne predlagal in izvedel izboljšave dvizne mize, pnevmatične odpiranja vrat, kmiljenja škarij ter uspešno izvedel popravila na prosto tekoči valjalnici, na podtalnih škarjah itd. S temi podvigi je zmanjšal čas zastoja obratovanja proge za 50 % in pripomogel, da se je obratovanje žične valjarne po osvoboditvi znatno izboljšalo.

DOLINSEK FRANC je zaposlen kot črkošnikar in pleškar pri gradbenem oddelku. Ko je za preplekanje obširnih pločevinastih streh in železnih konstrukcij, ki jih je že mnogo načeljena rja, primanjkovalo ferneza, je Dolinšek zašel po lastni iniciativi iskati nadomestek iz razpoložljivih sredstev. Po daljšem poizkušanju je sestavil zmes, ki popolnoma odgovarja zahtevam in tako rešil važno vprašanje.

AŽMAN KAREL, kalupar in livar KID, je pri izdelavi gredi za pražilno peč za cinkarno v Celju prihranil na času nad 30 % in doprinesel s tem znatno materialno korist. Njegovo delo je iniciativno in hitro, izdelki so precizni. Udarnik Ažman je tovarniški jubilatant s 45 službenimi leti.

MAVRIČ JANEZ je kot prvi valjavec na progi debele pločevine druge izmene pri kolektivnem delu posade mnogo pripomogel, da je proga v drugem tromesečju prekorčila predpisano produkcijo za 23 %. Mavrič je podjeten delavec in se izpopolnjuje za mojstra.

Plačani letni dopusti – pridobitev narodne osvobodilne borbe

Ako prebiramo zakone bivše Jugoslavije, ki se nanašajo na delavstvo, nikjer ne najdemo določbe, ki bi delavstvu priznavala pravico na plačan letni dopust. Jasno je: če dopust po zakonu delavstvu ni bil predpisan, ga tudi dejansko ni nikoli dobilo. Saj vemo, da so se delavci v stari Jugoslaviji morali boriti še za tisto, kar jim je zakon formalno priznaval. Le v posameznih primerih so delavci po težki in vztrajni borbi izsilili od delodajalcev letni dopust. To se je zgodilo v nekaterih kolektivnih pogodbah. Tako so si dopuste priborili n. pr. rudarji, grafičarji, delavci v tovarni verig v Lescah, delavci pri Kranjski industrijski družbi. Toda pogledimo, kakšni pogoji so bili potrebni, da so se delavcem v teh izrednih primerih dopusti priznavali. Rudarji so morali 5 let neprestano delati, da so si pridobili pravico do 6 dnevnega dopusta. Grafičarji so imeli 14 dni dopusta, če so bili v podjetju zaposleni nepretrgoma 10 let. Če je bil grafičar premešen, je ta njegova pravica prenehala. Tovarna v Lescah je dovoljevala 3 dni dopusta delavcem, ki so bili v službi nad 10 let. Kranjski industrijska družba pa je dajala 8 dni dopusta delavcem, ki so bili v podjetju že 25 let.

Dobro si zapomnimo te »privilegije« ne-katerih delavcev, potem nam bo takoj in popolnoma jasno, kako velika je pridobitev delavcev, ki jo prinaša zadnja uredba o dopustih. Te »ugodnosti« pa je uživalo samo nekaj stotin delavcev. Kje je pa ostala ogromna množica delavcev, ki niti teh »dobrot« ni mogla uživati.

Bivša jugoslovanska zakonodaja je dopuste priznavala le nameščencem. Tu pa je treba poudariti, da so bili med temi nameščenci tudi taki, ki jim dopust niti ni bil tako zelo potreben; dalje pa tudi taki, ki bi dopusta prav za prav niti ne potrebovali, ker so imeli med letom že itak dovolj prostega časa za oddih in materialnih možnosti, da ta oddih dobro izkoristijo.

Vse to ni treba posebej dokazovati, ker so to neštevilni delavci sami videli in doživeli.

Kaj nam pove vse to? Vse to nam pove, da se bivša Jugoslavija ni brigala za zdravstveno in telesno okrepitev delavstva in da je gojila cepitev enakosti delavstva, ker je dopuste priznavala samo nameščencem.

Vojna in z njo zvezana okupacija naše dežele pa je rodila osvobodilno gibanje, katerega sadove že danes uživamo. Med velike pridobitve tega gibanja spada tudi plačan letni dopust delavcev, kateri se jim preje ni priznaval. Plačan letni dopust delavcev je danes živa stvarnost.

Naša nova Ustava, ki je najvažnejši zakon v državi, zagotavlja pravico na plačan letni dopust. To načelo pa je v najtesnejši zvezi z določbo Ustave, da je vsakdo dolžan delati; kdor skupnosti ne daje, nima pravice od nje prejemati. Le če obe načeli združimo, lahko uredbi o dopustih, ki jo je izdala Zvezna vlada 4. julija, pravilno uporabljamo; v njej sta namreč oboje izraženo in oživljeno obe načeli. Živa stvarnost nam to jasno prikazuje.

Lani še ni bilo mogoče izvesti pravice o plačanih delovnih dneh, ker je bilo naše gospodarstvo v razvalinah. Danes pa smo že dosegli tako močno gospodarstvo, ki omogoča uživanje dopustov.

Kaj je tisto, kar je že tako dvignilo naše gospodarstvo, ki je pošteno delo in napori, ki jih je naše delavstvo vložilo v obnovo.

Tako vidimo, da je vestno, marljivo in pošteno delo za skupnost pogoj dopusta.

Pa tudi iz uredb same je to jasno razvidno. Ista namreč priznava daljše dopuste delavcem (pod besedo delavci razumemo delavce in nameščence), ki delajo v takih pogojih, da jim je daljši oddih potreben. Tako se daljši oddih dovoljuje udarnikom, daleč onim, ki so z delom ali na kak drug način (n. pr. s štednjem materiala, goriva ali s predtvoji) prispevali, da se je povečala produktivnost dela ali izboljšala kakovost proizvodnje ali ki so se odlikovali z marljivim delom in vestnostjo.

Vsak delavec, ki je z vestnim in marljivim delom vložil svoje napore za dvig blagostanja skupnosti, ima pravico do delovnega dopusta, ki je plačan. Tak delavec ima pravico do plače, ki bi jo zaslužil v času dopusta, ako bi delal. Za delavca, ki je plačan na teden ali na mesec, je to mezdno ali plačo, to se pravi, ta zaslužek enostavno izračunati.

Kaj pa velja za delavce, ki delajo na akord? Akordantom gre tista povprečna plača, ki bi jo zaslužil v dobi trajanja dopusta. Za podlago se vzame mesec, predno so nastopili dopust. Da nam bo to bolj jasno, vzemimo primer: akordant je zaslužil v juliju prvi teden 800 din, drugi teden 740 din, tretji teden 650 din in četrti teden 900 din, skupno tedaj 3090 din. Dne 1. avgusta nastopi dopust, ki traja 14 dni. Njegov povprečen zaslužek v 14 dneh meseca julija torej znaša eno polovico skupnega zaslužka, to je 1545 din. Za 14 dnevni dopust v avgustu bo torej akordant prejel 1545 din plače.

Delavcem, ki prejemajo poleg plače tudi dajatve v naravi, kakor hrano in stanovanje, gre za čas dopusta odgovarjajoči del teh dajatve v denarju.

Po zakonu o vaječih imajo tudi vajenci pravico do dopusta.

Važno pa je, koliko časa je delavec zaposlen. Pravico do plačanega letnega dopusta ima delavec, ki je vsaj 11 mesecev nepretrgoma zaposlen pri istem delodajalcu. Tisti delavec, ki danes še ni neprekinjeno zaposlen 11 mesecev, pa bo v tekočem letu minilo 11 mesecev, odkar je nastopil službo, ima že letos pravico do dopusta. Seveda šele, ko bo minilo 11 mesecev, odkar je začel delati. Ako je delavec zaradi boleznih ali nezgode zdržan, to ne pomeni, da je zaposlitev pretrgana. Seveda pa je treba, da je pristojni zdravnik ugotovil, da je delavec res bolan ali da zaradi nezgode ni zmožen za delo.

Pravico do dopusta pa ima tudi delavec, ki je nepretrgoma zaposlen 11 mesecev v raznih, to je več podjetjih odnosno uradih, ako je bil po službeni potrebi premešen iz enega podjetja v drugo. To je zelo važno zaradi tega, da delavcem ni treba imeti pomislekov, da bi izgubili pravico do dopusta, ako bi bili v interesu službe premešeni iz enega podjetja v drugo. Razumljivo pa je, da ne gre dopust delavcu, ki samovoljno zapusti delo oziroma zamenja delodajalca.

Dalje ima pravico do dopusta partizan, ki je bil iz jugoslovanske vojske službeno po-

zvan neposredno v delovni proces, čeprav še ni 11 mesecev v delovnem odnosu.

Vajence ima pravico do dopusta, ako je 6 mesecev zaposlen pri istem delodajalcu.

Koliko časa pa traja dopust? Delovni odmor traja nepretrgoma najmanj 14 dni in največ 30 dni. Delavec in vajenec ima pravico praviloma do 14 dnevnega letnega dopusta. Izjemoma pa imajo pravico do največ 30 dnevnega dopusta oni, katerih delo ali prispevek k delu ali drugi delovni pogoji zahtevajo, da se jim da daljši dopust. To so na primer udarniki, intelektualci v naporih poklicih, rudarji v jaških, oni, ki so posebno izčrpani, oni, ki niso imeli dopusta zaradi udeležbe v narodnosvobodilni borbi, itd.

Dopust gre delavcu v vsakem koledarskem, vajencu pa v vsakem učnem letu. Glede dopusta se šteje torej leto za delavca od 1. januarja do 31. decembra, za vajenca od 1. dneva, ko se je pričel učiti. Ako je nekdo postal vajenec na primer 4. februarja 1946, in če naj se uči na primer 3 leta, mu gredo trije 14 dnevni dopusti v času od 4. februarja 1946 do 4. februarja 1949.

Kdaj se daje dopust? — Dopust se more izrabiti kadarkoli med letom. Vajencu pa se mora dati dopust v času od 1. aprila do 31. oktobra vsako leto; izven tega časa se da lahko vajencu dopust samo tedaj, če vajenec to sam izrecno zahteva. Dopust se ne more prenesti iz enega v drugo leto.

Ali se čas, ko delavec zaradi boleznih ali nezgode ni delal, vračuna v dopust? — Nedvomno resnična bolezen ali nezgoda ne sme prikrajšati delavcu pravice na delovni dopust. Gotovo je, da mora oni, ki je za skupnost žrtvoval svoje moči in zdravje, dobiti vse, kar mu skupnost lahko nudi. Ni pa mogoče tega dovoliti onim, ki hočejo sebično živeti na račun skupnosti, ki hočejo izrabljati ustanove in sredstva, ki jih skupnost daje pridnim in vestnim delavcem.

Kako pa se računa trajanje dopusta? Na to vprašanje moremo najbolj jasno odgovoriti, ako navedemo konkretni primer. Delavec ima na primer 14 dnevni dopust. Kdaj se bo vrnil na delo? Dopust je nastopil na primer 1. avgusta; ta dan že ni več delal. Dopust traja 14 dni, torej se bo vrnil na

S konference lesnih delavcev

Dne 28. julija se je vršila v Ljubljani v Domu sindikatov redna letna konferenca delavcev in nameščencev lesne industrije Slovenije. Delegati iz vseh krajev Slovenije so se konference polnoštevilno udeležili.

Na konferenci so sodelovali tudi sekretar Centralne uprave lesne industrije tov. Vaso Stajkič, zastopnik ministrstva za delo tov. Jože Kopitar, zastopnik ministrstva za gozdarstvo Ogrin Stane in zastopnik Glavnega odbora sindikatov tov. Borc Mavrič.

Organizacijsko

se je Zveza delavcev in nameščencev lesne industrije znatno dvignila. To nam najbolje dokazuje številni porast podružnic in organiziranega delavstva. Na prvi konferenci, ki se je vršila takoj po osvoboditvi, je bilo beleženih 47 podružnic in 1392 članov. Ta konferenca pa je ugotovila iz poročil, da je danes 148 podružnic in 9500 članov. Iz tega vidimo, da so podružnice od ustanovitve porastle 200% članstvo pa 670%.

Ta nagli porast je zahteval od izvoljenega tajništva mnogo navora, posebno še, ker je tajnik istočasno vodil do meseca novembra dve tajništvi. Toda kljub temu, da je bilo tajništvo z delom preobremenjeno, je posvečalo pažno reševanju problemov.

V administraciji so bile še pomanjkljivosti, ki so bile v podružnicah večkrat vzrok nerazpoloženja, toda to je bila posledica začetnih težav, s katerimi se je borila Zveza pri vršenju svojih nalog in dolžnosti.

Tekmovalnica in tarifna komisija sta bili sicer formirani, vendar nista delovali tako kot bi bilo želeli. Rešili sta sicer nekaj najvažnejših vprašanj, nista pa postali še redni organi tajništva.

S široko organizacijsko mrežo je Zveza v glavnem zajela vse kraje, kjer se nahajajo gozdna oskrbništa, kjer delajo gozdni delavci, gozdno-žagarske obrate, kakor tudi vse industrijske obrate, vendar je še vedno 25% delavstva neorganiziranega.

Delovanje podružnic in krajevnih odborov

še daleč ni zadovoljivo. Nekatere podružnice imajo seje tedensko, druge štirinajstdnevno, so pa tudi take, kjer se ni seja vršila že več mesecev. Tako je nemogoče voditi kontrolo nad tekmovaljem, ni mogoče pravilno reševanje niti nalog niti problemov in napak. Poleg tega so sestanki brez življenja — suhoparni. Posledica takega nenapravnega dela je, da se odbori lovijo in hodijo za delavstvom, namesto, da bi mu stali na čelu.

Krajevnih odborov zvez, ki imajo redne seje in pošiljajo redna poročila, je prav malo. Predvsem je pomanjkljivost v tem, da ne pošiljajo poročil o delu podružnic, kar dokazuje, da med njimi ni prave povezave.

Urediti je treba tudi redno plačevanje članarine. Po poročilu razvidno je od 9500 organiziranih članov plačalo članarino le 7200. Podružnice se morajo organizacijsko znati in kjer blagajnik ni sam kos velikemu številu delavstva, naj si dobi za pobiranje pomočnika v vsakem oddelku. Treba pa je odpraviti malomarnost, ki se kaže v prepoznom dostavljanju markic. Nikakor ni pravilno odtegovati članarino od plače, kajti članarino mora dati vsak delavec iz zavesti, brez vsakega pritiska.

Velika organizacijske važnosti je tudi ustanovitev tarifnih komisij pri Krajevnih odborih zvez in pri podružničnih odborih, ki bodo lahko konkretno pomagale pri določevanju norm v obratih. Pri po-

delo dne 15. avgusta. Ali delavec ima 21 dni dopusta. Dopust nastopi dne 3. avgusta; ta dan že več ne dela. Ker dopust traja 21 dni, se bo torej vrnil na delo dne 24. avgusta. Štirinajsti dan dopusta, naslednji dan je tedaj zadnji dan dopusta, naslednji, to je v teh primerih petnajsti dan dopusta, dvajseti dan pa je že zopet delovni dan. Iz tega vidimo, da nedelje in prazniki ne podaljšujejo dopusta.

Kako se razporejajo dopusti? Vodstva obratov v sodelovanju z delavskimi zaupniki in sindikalno podružnico izdelajo točne načrte, kdaj posamezni delavec ali posamezna skupina delavcev nastopi dopust in koliko časa bo trajal dopust vsakega posameznega delavca. Ko se tako razporejajo dopusti, se mora stalno imeti pred očmi, da zaradi tega ne sme trpeti proizvodnja.

Končno je treba poudariti, da ima dopust namen, da se delavec telesno in duševno okrepi in se tako bolj sposoben zopet vrne na delo.

Zdaj pa kratko ponovimo in primerjamo vprašanje dopustov v bivši in novi Jugoslaviji.

Takoj vidimo, da takratna delovna zakonodaja delavstvu vobče plačanih delovnih odmorov niti priznavala ni. Danes pa že ustava sama zagotavlja pravico na plačan dopust. To zagotovilo pa uredba o dopustih izpolnjuje in uresničuje.

Dalje vidimo, da so morali delavci polnih 5, 10 in celo 25 let neprestano prebiti na delu, da so si lahko pridobili pravico do 6, 14, 3 in 8 dnevnega dopusta. Pa se to ugodnost so uživali samo delavci, ki so si jo v vztrajni enotnosti priborili. Danes pa je plačan delovni odmor splošno priznana in uresničena pravica. Ta dopust pa gre danes delavcu že po 11, vajencu pa po 6 mesecih. Slednjič pa danes dopust traja najmanj 14 dni lahko pa tudi 30 dni.

Kaj nam dokazujejo naši letni dopusti? Predvsem nam dokazujejo dvoje:

1. da so uspehi gospodarske obnove, o katerih govorimo in pišemo, presenetljivo veliki in resnični uspehi; seveda so ti uspehi plod trdega in vztrajnega dela.

2. da je naša oblast res oblast delovnega ljudstva, ker dela za njegovo dobrobit. Prav v tem, da že v drugem letu po osvoboditvi daje plačane delovne odmore, se kaže ljudski značaj oblasti.

Tako vidimo, da je splošno zakonito in dejansko priznanje dopustov eden izmed stebrov v gradnji blagostanja in dviganja življenjskega standarda delovnega ljudstva.

o uspehih in napakah tekmovalja,

ki je za pomenitev produkcije izredne važnosti. V tem tekmovalju je sodelovalo preko 50 podružnic lesne industrije in preko 75% članstva. Doseženi so bili veliki uspehi pri zvišanju produkcije z boljšo organizacijo dela, s pomočjo novih naprav in iznajdb v delu. V območju Zveze je bilo napravjenih za obnovo in socialne namene okoli 60.000 prostovoljnih delovnih ur, kar pa gotovo ni vse. Podružnice tekmujejo med seboj. Tako podružnica Remec-Duplica pri Kamniku tekmuje s tovarno Thonet Mudnus-Varaždin. Proizvodni načrt je bil prekoračen za 15,7%, proizvodni stroški zmanjšani za 12%; naredili so 10.678 prostovoljnih ur v vrednosti 118.562 din, ki so jih darovali za obnovo, za socialni fond, za RKS in drugo. Organizirali so strokovne tečaje z 10 predmeti, kulturno-prosvetni krožek z dramskim odsekom, kamor so vključili tudi vse množične organizacije na Duplici. Otvorili so »ljudsko knjižnico«, ki šteje 576 izbranih knjig ter čitalnico, organizirali so fizikurno društvo »Duplica«, ki ima članjnih 110 članov. Z zaslužkom prostovoljnega dela so si nabavili vse potrebno opremo za nogometiške, telovadne kroje za pionirje, naraščaj in člane, kakor tudi telovadne čevlje. Udeležili so se tekmovalja v odbojki in priredili fizikurni dan.

Delavci podružnice Naglas-Ljubljana so izdelali tri tipizirane spalnice v socialne namene. Napravili so 1400 prostovoljnih ur, v gotovini pa so podarili v socialne namene 7078 din.

V podružnici 10 Ljubljana—siška so dvignili proizvodnjo za 60%, delovno disciplino za 30%, za Primorsko in v socialne namene so prispevali 1704 din. V času tekmovalja so si uredili svoj »Sindikalni dom«, šahovski in dramski krožek in pevski zbor.

V tovarni meril v Slovenjgradu so prekoračili proizvodni načrt za 400%, delovno disciplino zboljšali za 100%, pripravljajo strokovni tečaj, tenis, ustanovili so fizikurni krožek itd.

Pri vseh teh res lepih uspehih so se delale pa tudi vidne napake. Veliko podružnic ni pravilno pristopilo k tekmovalju. Najboljše napake se kažejo v tem, da pri podružnicah ni bilo organiziranih tekmovalnih komisij, ki bi tolačile vse točke, po katerih se tekmuje, istočasno pa bi pazile, da se tekmovalje izvaja res pravilno. Nekatere podružnice so videl cilj tekmovalja v preokurnem delu, kar je vsekakor napačno. Opazilo se je tudi premajhno sodelovanje podružnic in uprave podjetja.

Ker ni bilo tekmovalnih komisij, ki bi vedno beležile vse uspehe, podružnice niso pošiljale rednih poročil, niti niso izpolnile preglednih formulirjev, ki jih je razposlalo tajništvo. Prav tako se je silno malo pažnje polagalo na

postavljanje norm.

Le malo je lesnih podjetij oziroma podružnic, kjer bi imeli že postavljene norme, ki bi služile kot baza vsakemu delavcu, skupini, ali obratu za uspešno tekmovalje in tudi viden uspeh izvršenega dela. Zato mora biti ena glavnih nalog

vsake podružnice in vsakega delavca uvedba delovnih norm v vsakem obratu, kjer je črna možnost. Dokazati je treba vsakemu posamezniku potrebo, da ob vsaki priliki razmislija in proučuje načine dela, nove iznajdbe, ki bi povečale proizvodnjo. Razvijati je treba čut odgovornosti, da bodo vsa razpoložljiva sredstva proizvodnje izkoriščena do najvišje stopnje zmogljivosti.

V vsakem podjetju je treba razviti tekmovalni duh, ki bo zajel in pritegnil k intenzivnemu delu še vse one, ki do sedaj niso spoznali cilja našega tekmovalja. Vse te naloge pa bomo lahko rešili, če bomo delavstvu nudili vzgojno pomoč. In najuspešnejši način vzgajanja širokih množic je naše

kulturno-prosvetno delo.

Priznati moramo, da je ta sektor prav v lesni industriji zelo slabo razvit, ponekod ga sploh ni. Do sedaj so se, v kolikor smo dobili poročila, udeleževale podružnice skupno z ostalimi množičnimi organizacijami. Vendar to ni opravičilo. Na strokovna kot politična predavanja bi se vsekakor moralo polagati več pažnje. Naše stalne zahteve po kadru so v takem primeru le fraza, če se sami ne potrudimo, da iz svojih vrst izgradimo, s pomočjo tečajev, knjižnic, predavanj itd., kader, ki nam je tako zelo potreben. Zelo važno je tudi skupno čitanje dnevnega časopisja in strokovnih listov, ki nam nudijo vso možnost širše razgledanosti in poznavanja naših zakonov, ki morajo biti osnova za naše delo. Knjižnice kulturne prireditve, pevski zbori, fizikultura, vse to je zdravo razvedrilo, ki je istočasno tudi pouk.

Sten-časi, ki so v večini podružnic vsebinsko zelo šibki, morajo postati res-

Novo organizacijske oblike sindikalnega dela visokih šol in znanstvenih zavodov

Kdor je bil malo pobilje posvečen v delo zveze prosvetnih delavcev in nameščencev, je moral opaziti, da naše visoke šole in znanstveni zavodi v tej zvezi niso bili organizacijsko pravilno vključeni, dočim na drugi strani tudi samo sindikalno delo na teh ustanovah ni bilo niti pravilno pojmovano niti pravno organizirano. Prvi kongres zveze prosvetnih delavcev in nameščencev v Beogradu je v posebni sekciji za visoke šole in znanstvene zavode razmotril tudi ta vprašanja in sprejel nekaj zelo važnih sklepov.

Kar se tiče organizacijske vključitve visokih šol in ostalih znanstvenih zavodov, je kongres ugotovil neprimernost dosedanjega sistema, po katerem so bile visoke šole in znanstveni zavodi povezani s srednjimi šolami, osnovnim in strokovnimi šolami v skupne sindikalne forume, ki niso niti mogli posvečati potrebno pažnje specifičnemu položaju in specifičnim nalogam teh ustanov kot najvišjih učnih zavodov in zarišč najvišjega znanstvenega dela. Na drugi strani so ti forumi spet zatrpavali te ustanove v najrazličnejši okrožnici, nalogi itd., ki niso imeli ničesar skupnega z nalogami teh ustanov. Vse to je navedlo kongres do sklepa, da dobe visoke šole in znanstveni zavodi v okviru zveze prosvetnih delavcev poseben položaj, nekako avtonomijo v obliki posebne sekcije znanstvenih delavcev pri Centralni upravi Zveze v Beogradu, kakor tudi posebne pododbore znanstvenih delavcev pri dosedanjih krajevnih odborih, ki bodo reševali skupna vprašanja sindikalnih podružnic vseh visokih šol in znanstvenih zavodov (muzejev, knjižnic itd.) v dotičnem mestu, recimo Ljubljani. Za primer, da se ustanove slični zavodi tudi izven posameznih republik prestolnice (na primer v Mariboru itd.), bo treba izvesti analogno reorganizacijo tudi pri federalnih sekretariatih, kjer bodo morale biti osnovane sekcije znanstvenih delavcev za območje posameznih republik. Na kongresu je bilo celo govora o samostojni strokovni zvezi znanstvenih delavcev (po zgledu SSSR), kar pa je bilo ovrženo zaradi potrebe ocvanja enotnosti prosvetnih delavcev, pa tudi zaradi premajhnega števila v poštev prihajajočega članstva.

Zgoraj navedena reorganizacija bo nudila tudi izdatne možnosti sodelovanja sindikalnih forumov znanstvenih delavcev z organi naše prosvetne uprave, saj bo mogla sekcija znanstvenih delavcev pri centralni upravi zveze nuditi svojo strokovno pomoč komitetu za šole in znanost, dočim

Sindikalne organizacije in fizikultura

V zvezi s sklepi fizikulture zveze Jugoslavije o organizaciji fizikulture aktivov po naših tovarnah, ustanovah in industrijskih podjetjih, vse v cilju aktivizacije delovnega ljudstva, predvsem delovne mladine na fizikulturem poprišču, je Glavni odbor Enotnih sindikatov Jugoslavije že v mesecu aprila tega leta z okrožnicami in v centralnem listu »Radus« poudaril, da glavno delo sindikalnih organizacij v fizikulturem gibanju težaj na organizaciji fizikulture aktivov v sindikalnih podružnicah.

Za popolno jasnost, kako naj bodo organizirani ti aktivni in v kakšnem odnosu so do fizikulture organizacije, je fizikultura zveza skupno z Glavnim odborom Enotnih sindikatov izdelala pravilnik.

Fizikulture aktivni v prvi vrsti v naših večjih sindikalnih podružnicah že obstajajo in delujejo. V mnogih primerih pa še niso razvilj onega življenja kot bi bilo želeli. Vse to delo se vrši več ali manj nenačrtno in nesistematično. Glavna napačna je, da niso povezani z najboljšo fizikulture organizacijo. Vse premalo so upoštevali delstvo, da je sindikalna organizacija množična organizacija delavskega razreda, ter da bi morali biti sindikati jedro fizikulture gibanja. Mnogi naši tovariši, ki so zadeljeni v kulturno-prosvetnih odborih za fizikulture, tudi niso v dovoljni meri na jasnem o današnjih nalogah in ciljih fizikulture gibanja. Glavno naše delo v sindikatu je propaganda za fizikulture udeleževanje, je utrjevanje fizikulture gibanja. V pomoč naših fizikulture aktivov služi fizikulture list »Poletje«, brez katerega ne bi smel biti noben fizikulture aktivist pa

nična silka življenja v podjetju. S pisanjem člankov na stencas pa se vadimo tudi za dopisovanje v naše časopisje.

Ko govorimo o kulturno-prosvetnem delu ne smemo pozabiti na delavsko mladino-vajence,

ki nam v tem pogledu lahko znatno pomagajo. Istočasno pa bo s sodelovanjem delavske mladine v kulturno-prosvetnem delu precej olajšano vprašanje kadrov. Naši vajenci so v jedru zdravi, manjka jim le vzgoje. In to vzgojo jim moramo prvenstveno nuditi mi sindikalni delavci. Posvečajmo jim čim več pažnje, ostreši se moramo tiste stare miselnosti, da vajenca lahko porineš, kamor hočeš in z njim napraviš, kar hočeš. Vajenci se morajo dosledno seznaniti z zakonom o vajencih, spoznati morajo vse pridobitve tega zakona, kakor tudi svoje dolžnosti. Nediscipliniranost je treba aktivno odpravljati. Vajencem moramo dati konkretne naloge, na katerih se bodo praktično učili. Če bomo pristopili načrtno k njihovi vzgoji, bomo lahko v kratkem času razbremenili preobložene sindikalne funkcije.

Potek konference, posebno živahna diskusija je pokazala velik napredek z ozirom na prvo konferenco. Iznašanja delegatov so bila dokaz, da je vodstvo dobro, da sicer še svojo razgledanost ne uporabljajo dovolj, ima pa vse pogoje, da se razvije. Delegati so izmenjali svoje izkušnje, uspehe, težave in probleme, ki so se pojavljale v njihovem dosedanjem delu.

Oboženo z dobro prediskutiranimi smernicami in izkušnjami bo lesno delavstvo lahko uspešno sprovedlo v življenje vse naloge, ki stoje pred njim.

bodo mogle sekcije pri federalnih sekretariatih koristno sodelovati z republikami prosvetnimi ministri. Končno bo mogoče podobor znanstvenih delavcev pri krajevnem odboru uspešno razpravljati o skupnih zadevah vseh visokih šol in znanstvenih zavodov dotičnega mesta in plodno kordinirati delo njihovih sindikalnih podružnic.

Kar se tiče internega sodelovanja sindikalni hpodružnic posameznih visokih šol in znanstvenih zavodov, je na kongresu obejal predlog delegatov ljubljanske univerze, da je treba namreč znanstveno delo v okviru sindikata organizirati ločeno od obravnavanja splošnih organizacijskih, ekonomskih in socialnih vprašanj, ki zanimajo vse članstvo, torej tako učno, kakor tudi tehnično-upravno in nprmožne osebe. Znanstveno delo bo organizirano po posebnih strokovno-znanstvenih sekcijah, v katerih bodo znanstveniki sorodnih strok reševali znanstvene naloge obče državne pomena. Vsak član učnega osebja vladjen in podružnici, bo obvezan sodelovati vsaj v eni taki sekciji; pristop k temu delu pa bodo imeli tudi študentje višjih letnikov in izven univerzni strokovnjaki. Gre pač za to, da naši najvišji učni in znanstveni zavodi doprinesejo svoj del k obnovi in izgradnji države, da se torej tesno povežejo z živo problematiko današnje stvarnosti in postanejo opora našim ljudskim oblastem in reševanju najtežjih znanstvenih in tehničnih nalog. Konkretna oblika tega znanstvenega dela po sekcijah je bila prepuščena iznajdljivosti posameznih visokih šol in zavodov; enotnega kalupa tu pač ne gre vsiljevati. Ljubljanska univerza si je zamislila to delo v obliki posebnega univerzitetnega sindikalnega kluba, v katerem bi se občasno razvijalo tudi kulturno-prosvetno delo sindikalne podružnice po odgovarjajočih sekcijah: sekcija za študij dialektičnega materializma, šahovska, turistična itd. K predavanjem v klubu bi bili vabljeni tudi izven univerzni politični in strokovni faktorji in študentje, dočim bi znanstveniki z univerze hodili predavat v klube drugih podružnic, ki bi želeli visoko kvalitetnih znanstvenih predavanj.

Naloga sindikalnih podružnic naših visokih šol in znanstvenih zavodov je sedaj, da izoblikujejo v podrobnosti navedene sugestije kongresa in konkretizirajo svoje delo v taki obliki, ki jim bo omogočila razviti vso njihovo življenjsko moč.

Dr Lev Svetek.

GLAS NAŠIH DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV

Naše ljudstvo je toplo pozdravilo delegacijo na poti v Pariz

Tovariš Kežman nam piše:

Za pozdrav naše delegacije, ki je potovala v Pariz na mirovno konferenco smo Dobovo, prvo postajo v Sloveniji zelo lepo okrasili: postavili smo dva slavoloka, hiše odeli v zelenje, razobesili Titove in Kardeljeve slike ter 25 transparentov, ki so imeli napisane, da zahtevamo pravično razmejitve — Trst in Julijsko krajino Jugoslaviji. Z eno uro pred prihodom vlaka smo se v velikem številu zbrali na postaji. Iz Kapel so se pripeljali ljudje na vozovih; visoko so plapolale naše zastave, skupine so prepevale partizanske pesmi. Ob progi na postaji je pričakovalo delegacijo 400 pionirjev, ki so v otroški koloniji v Mokricah. Končno je pršel vlak, ki je vozil skoz postajo z zmanjšano brzino. Postaja je ozivel v plapolanju mnogostevilnih zastav in robocev, s katerimi smo pozdravljali delegate, ki so stali ob oknih in nam odzdravljali. V Brezčah se je vlak 15 minut ustavil. Dobovska delegacija je nesla tja skupno resolucijo z našimi podpisji ter sto in sto resolucij, v katerih prebivalstvo dobovskega okraja odločno zahteva naše s krvjo priborjene pravice, to je priključitev Trsta in Julijske krajine k Jugoslaviji.

6000 Jeseničanov je pozdravilo delegacijo

Kakor vsi kraji vzdolž gorenjske proge, tako so se tudi Jesenice na zapadni meji naše države poslovile od delegacije. — Postaja je bila lepo okrašena z zelenjem, za-

stavami in transparenti s parolami, da »Julijske krajine s Trstom ne damo!«

Ob prihodu vlaka je bilo na postaji okrog 6000 ljudi, ki so nosili zastavice in transparente. Ko se je vzklikanje množice poleglo, je spregovoril vodja delegacije tov. E. Kardelj, ki je med drugim dejal, da je delegacija istih misli kot vse jugoslovansko ljudstvo in da se bo borila za pravico z vso odločnostjo. Svoj govor je zaključil z besedami: »Naj živi Jugoslavija in v njej združeno vse naše ljudstvo!« — K vlaku so pristopili zastopniki jeseniških množinskih organizacij, ki so vodji delegacije izročili resolucije. Jeseniški delavec je tov. Kardelju izročil darilo delavstva, pionirji so mu v imenu planincev poklonili šopek planik izpod Trglava, matere in žene padlih borcev so v imenu 285 padlih partizanov podarile v kost vezano mapo z reliefom jelenove glave; prav tako so mu poklonili svoje darilo tudi pionirji. — Spregovorila sta še podpredsednik Prezidijskega Moša Pijade in minister industrije tov. Boris Kidrič. Oba sta poudarjala, da bo delegacija veran tolačen zahteva našega ljudstva po pravični ureditvi naših meja.

Ko so se od delegacije poslovili predsednik SNOS-a tov. Josip Vidmar, predsednik vlade FLRS tov. Miha Marinko ter podpredsednik tov. dr. Marjan Breclj, je vlak odpeljal ob burnem vzklikanju množice, ki se bo borila do končne izpolnitve naših upravičenih zahtev.

Razinger Lado

Z JESENIC

Delovanje Krajevnega medstrokovnega sveta

Po občnem zboru maja t. l. se je KMS Jesenice krepko oprijel dela. Njegov delokrog obsega 26 podružnic, ki štejejo skupno 5673 članov.

Kot glavno nalogo si je postavil, da zaključiva vse podružnice, predvsem pa one, ki v svojem dosedanjem delovanju še niso pokazale dovolj upeh. V ta namen člani KMS-a obiskujejo podružnične sestanke ter na njih seznanjajo člane z nalogami; današnjih sindikatov in jim dajejo smernice za nadaljnje delo.

Da si vzgoji nove kadre za delo v podružnicah, je priredil KMS v Juliju večerni sindikatni tečaj, ki se vrši dvakrat tedensko. Udeležencev je 60. Na tečaju se obravnava referati, ki jih je za to pripravil Glavni odbor ESZDNS - Ljubljana. Varnosti te-

ga tečaja se zavedajo vse podružnice, ki so nanj poslale svoje delegate.

Na pobudo KMS-a je bilo prirejeno vzgojno - zdravstveno predavanje. Predaval je tov. dr. Marčič. Posebno razveseljiva je bila udeležba mladine nad 16 letj, ki s tem dokazala, da se želj seznaniti z vsemi problemi narodnega zdravja in hoče odstraniti vse škodljive činitele, ki ovirajo razvoj našega narodnega gospodarstva.

Zavedajoč se važnosti fizkulture, se je izvršil odbor polnoštevilno »delež povork« fizkulturnikov, vsaka podružnica pa je bila zastopana s 4 člani.

Na konferenci, ki sta se jo udeležila dva člana Glavnega odbora ESZDNS, so se obravnavala vprašanja podružnic in so bile dane smernice za njihovo čim uspešnejše delovanje. Osrednjo točko konference pa je tvorila diskusija o prevzetju posredovanja dela po sindikatih.

KMS - Jesenice je s 1. julijem prevzel Druški grad v Dvorski vasi pri Begunjah, ki mu ga je dal na razpolago ekonomat pri Predsedstvu vlade preko Glavnega odbora ESZDNS v Ljubljani. Grad ima trasno lego in bo po ureditvi, ki bo opravljena s prostovoljnimi delom članov podružnic preurejen v sindikalno okevališče, kjer bodo našli odlični člani sindikatov, ki so ga potrebni. S 1. julijem je prevzel KMS tudi patronat nad mestnim zavetiščem za omeogle na Jesenicah. Pri patronatu so udeleženi vse podružnice, razen kovinarstva na Jesenicah in Javorniku, ki že delj časa redno vplačujejo v Okrajni socialni fond mesečno okrog 80.000 dinarjev. — Finančna sredstva dobivamo na ta način, da člani plačujejo redne mesečne prispevke v socialni fond. V ta fond je bilo od občnega zbora dalje vplačanega 195.899 dinarjev.

KMS je organiziral tudi protestno zborovanje proti krivičnim odločitvam konferenc zunanjih ministrov v Parizu. Vsa ogromna množica je zvečala z govornicoma, ki sta naglašala trdno vero, da bo vsa Primorska s Trstom slej ko prej pripadala k Titovi Jugoslaviji. Da tudi gnotno podprejo naše primorsko ljudstvo v njihovi pravični in težki borbi, so tukajšnji komitariji soglasno sklenili da odstopijo v ta namen eno dnevnico. Vse druge podružnice so jim v tem sledile. V tiskovni sklad za Primorsko, Koroško in za izselence, so podružnice doslej vplačale 32.000 dinarjev.

Knjižnica KMS šteje sedaj 1237 katalogiziranih slovenskih knjig. Po popolni ureditvi bo to število naraslo na 3000. Članstvo je pridno obiskuje in si je v Juliju 361 tovarišev izposodilo 687 knjig. Članstvo je naročeno na 878 izvodov Delavske enotnosti.

S preselitvijo v nove prostore »Fizkulturnega doma«, kamor se bo preselila tudi knjižnica, bo KMS dobil še večjo možnost za svoje delovanje. V novih prostorih bodo lahko podružnice prirejale svoje sestanke, kar je bilo sedaj nekaterim zaradi pomanjkanja prostorov na Jesenicah oteženo.

KMS bo moral v svoje vrste pritegniti še ostalo število neorganiziranih članov, dvigniti sindikalno zavest in usmeriti delo sindikatov v smislu čim hitreje obnove porušene domovine k čim večji produkciji vseh dobrin, ker s tem postavljamo temelje boljšemu in srečnejšemu življenju vsega delovnega ljudstva Titove Jugoslavije.

Razinger Lado.

IZ LJUBLJANE

Mladinska godba pri delavcih na borovniški progi

V nedeljo 28. julija je priredila mladinska godba ljudske prosvete mestne četrti šiška delovni izlet v Borovnico. Izlet je bil namenjen našim delavcem in mladinskim brigadam, ki gradijo na progi Preserje-Borovnica novo železniško progo.

V Borovnici je mlade glasbenike pozdravil ekonom delavske kuhinje, ki je v imenu vseh delavcev izrazil veselje, da smo jih prišli obiskat in z glasbo razvedrit. V njihovem imenu nas je tudi povabil na kosilo v delavsko kuhinjo, da se sami prepričamo, kakšna skrb se drane poveča delavcem in kako izdatno hano kuhajo v njihovi kuhinji. — Zastopnica mladinskih delovnih brigad je v svojem nagovoru poudarila enotnost, ki vlada med mladinsko brigado in delavci ter povedala, kakšno veselje je zavlado med mladinci, ko so zvedeli, da jih

je prišla obiskat mladinska godba. Med igranjem vesele koračnice smo odkorakali s postaje in si tokom dopoldneva ogledali del gradnje nove proge in prisostvovali nogometni tekmi, ki sta jo odigrala moštvo mladinske delovne brigade in moštvo domačega fizkulturnega društva »Udarnik«, katero sestavljajo delavci, ki grade progo. Ob 12. uri, ko so prihajali delavci na kosilo, je naša godba priredila koncert, ki so ga delavci z užitkom poslušali, saj so ob koncu izražali željo, naj jih kmalu spet obišče.

Popoldne smo odkorakali v sosedno vas Breg, kjer smo priredili tamkajšnjim delavcem dnevni koncert, na katerega so prihili delavci in vaščani, ki so navdušeno poslušali izvajanja mladinske godbe. Med izvajanjem so izražali svoje želje in eden je želel slišati koračnico, drugi valček, tretji

so hoteli, da igramo polko in ob zaključku so se kar težko poslovili. »Zelo smo veseli, da ste prišli k nam, saj nam vaš obisk dokazuje, da mislite na nas in na nalogo, ki jo izvršujemo.« je dejal starejši delavec. »Naše geslo je delo! in če od časa do časa sami priredimo kakšen miting, je to naša edina zabava in razvedrilo. Prosim, da se za potujoči kino in zelo bi bili veseli, če nas bi obiskale tudi kulturne in prosvetne skupine, saj pri našem napornem delu tako zelo potrebujemo duševnega razvedrila, — po kulturni prireditvi se delavci vračamo na delo s povečanim delovnim članom. Zato vas prosimo, da nas pogosteje obiščite!«

S kamionom smo se peljali nazaj v Borovnico, kjer so nas že čakale postrojene mladinske brigade, ki so priredile manifestacijski pohod po Borovnici in neprestano vzklikale našemu Trstu in priključitvi cele Julijske krajine s Trstom k Jugoslaviji. Borovnica je ozivel; ljudje so prihili in napravili manifestantom spalir, pozdravljali in s svojim vzklikanjem podpreljali zahtevo po Trstu in Primorski. Ko so se po končanem obhodu manifestanti že razhajali,

je mladina še vedno vzklikala: »Življenje damo — Trsta ne damo!«

Po večerji je nastopila mladinska brigada iz Bistre z lepim programom, mladinska godba pa je zaigrala pred mladinskim domom nekaj koračnic. Pred domom so se še enkrat zbrali delavci, mladinci in Ljubljanci, ki so prišli na obisk v mladinske brigade ter mnogo Borovničev, tako da je bil prostor pred domom nabit poln. Pred odhodom se je eden od delavcev zahvalil za obisk, načelnik za gradnjo proge Preserje-Borovnica pa je izrazil željo, naj še pridemo in skupaj z delavci in mladinskimi brigadami priredimo miting, kakršnega Borovnica še ni videla.

Ko smo delavcem, ki so se zanimali za razvoj naše godbe povedali, da bomo priredili v nedeljo 4. avgusta ob 4. uri popoldne veselico v Serčerjevem domu v Šiški, so takoj sklenili, da nam bodo obisk vrtili in poslali na prireditve delegacijo najbolj pridnih delavcev. — Vabimo tudi druge, da obiščejo veselico in podprejo našo mladinsko godbo, saj je čisti dobiček namenjen za dobavo novih instrumentov, ki bodo omogočili mladini nadaljni razvoj v glasbi.

E. Kavčič

Železničarji postaje Ljubljana a delajo prostovoljno

Razumevanje, ki ga kaže naš vrli železničar pri delih za obnovo, lahko rečemo, da je vzorno.

Uslužbeni s svojim prostovoljnim delom mnogo pripomorejo k nujno potrebni obnovi in s tem prihranijo upravi za večjo obnovo potrebna finančna sredstva.

Večkrat so se že uslužbeni kolodvora Ljubljana zbrali na tih svojega kolodvora. Odstranili so že razno vojno navlako in ruševine tovornega skladišča. Izravnali so teren, kjer je to skladišče stalo in odstranili odivljen material. S poletjem so se pokazale nove naloge. Zaradi petletnega zanemarjanja so bili tiri, medtirja in kretnice močno zanemarjeni in zaraščeni s travo in plevelom. To je zavzelo že takšen obseg, da je ogrozilo osebno varnost službovalcev železničarjev.

Pozivu sindikata in vodstva podjetja so se uslužbeni postaje Ljubljana polnoštevilno odzvali. Na svojem množičnem sestanku so sklenili, da bodo s prostovoljnimi delom opravili tako potrebno pletev in čiščenje. Prostovoljno delo je bilo napovedano za dobo od 8. do 15. julija t. l. številna udeležba

je že takoj prvi dan pokazala, s kakšnim razumevanjem so šli tovariši na delo.

V rekordnem času je bilo očiščenih 12.442 metrov tira, ter se je pri tem naložilo 4 vagona plevla in trave, ki je bil oddan železničarjem za kompost na njihovih vrtovih. Pri tem delu se je opravilo 2780 prostovoljnih delovnih ur. Temu prostovoljnemu delu so se odzvali tudi tovariši upokojenci in to 20 po številu. Celo očka Cerček Jakob je prišel, 70 letni upokojeni vlakovodja, ki je sam napravil 13 delovnih ur. Tudi mladina se je polnoštevilno udeležila dela. Dela se je od 5. ure zjutraj, ves dan do mraka.

Pri delu so se posebno izkazali sledeči tovariši: kretnik Šinkovec Franc, zavirač Povše Jože, kretnik Burja Matevž, Dragar Alojzij, Ham Franc, Pejar Rudolf, Vico Leon, Lesar Matevž in Mihelič Vladimir.

Ko gledamo sedaj na izvršeno delo, nas navdaja občutek, da smo napravili svojo dolžnost in poleg svoje, res vseh težke in odgovorne službe, prispevali delež k obnovi naše domovine.

Medicinska fakulteta v tekmovanju

Zdravniki in pomožna osebje opravljajo ob nedeljah zdravstveno službo v krajih, ki so bili po vojni najbolj prizadeti

Tekmovalni duh, ki preveča široke ljudske množice, je navdal tudi zdravstvene in socialne delavce z neslučenim delom. To se je pokazalo pri organizaciji delovnih izletov, ki jih prireja podružnica Medicinske fakultete v Ljubljani, za katere se člani podružnice najrazličnejših strok prostovoljno javljajo v taki meri, da mora sindikalna podružnica posredovati pri določanju udeležencev in zdravstvenih ekipah. Vsi bi radi pomagali pri plemenitem in požrtvovalnem delu za obnovo porušene domovine, toda zdravstvena ekipa sprejme le omejeno število udeležencev, da je izbira vseh sil ekonomska in racionalna.

Podružnica Medicinske fakultete v Ljubljani je v okviru tekmovanja izvedla doslej tri delovne izlete: v Suho Krajino, Tuhijsko dolino in v Kozje. Vse tri akcije so bile široko zasnovane, vendar se je delovni polet stopnjeval od ene do druge. Izkušnje vsake akcije so rodile nove načrte in organizacija izletov se je izpopolnjevala od primera do primera. Sestava zdravstvene ekipe je preračunana na maksimalno izrabo vseh delovnih sil udeležencev in je po strokah tako izpopolnjena, da odgovarja vsem potrebam, ki se pokažejo na terenu. Tov. dekan, tov. zdravniki specialisti in vse ostalo osebje se poveže v določeno skupino.

Delovni izleti pač niso »izletji«, kot bi si jih marsikdo morda zamišljal pod besedo. Ti ne prinašajo prijetnega nedeljskega odmora, temveč stopnjevano in naporno delo tovarišev, ki tudi čez teden ne držijo križem rok, v nedeljo pa namersto k počitku hitijo k onim, ki so daleč in potrebni njihove pomoči. Dokaz njihove marljivosti in prizadevanja, v normalnem delovnem času je dejstvo, da so isti tovariši v stremeljenju za čim večjo izpopolnitve instrumentov in aparatov, ki jih pri svojem delu nujno potrebujejo, postavili iz starih nerabnih delov rentgenski aparat, ki povsem odgovarja svojemu namenu in s tem prihranili državi približno 200.000 din.

Za cilj svojih plemenitih akcij si podružnica Medicinske fakultete izbira kraje, ki so po okupatorju največ trpeli. Znano je, da se mora prebivalstvo Suhe Krajine boriti za vsak košček zemlje in mora trdo delati, da si zagotovi svoj obstoj. Poleg tega je opaziti v teh krajih na političnem polju razdiralno delo okupatorja med ljudstvom, ki mu je s pomočjo domačih izdajalcev deloma uspelo preslepiti nevedno in preprosto ljudstvo,

da je nasledio njegovim brezvestnim lažem. Prav v te kraje se je namenila zdravstvena ekipa Medicinske fakultete, da pokaže in prepriča ljudstvo o iskrenosti in pravilnosti ukrepov naše ljudske oblasti. Pokazalo se je, da naše ljudstvo v bistvu ni pokvarjeno, kajti spocetka sovražno razpoloženje, s katerim so jih sprejeli, se je kmalu prerodilo v prijetno družabnost, ki je ob slovesu naša izraza v toplen zahvaljevanju za izkazano pomoč.

Izkušnje prvega delovnega izleta so pokazale udeležencem ekipe, kako plodonosno je njihovo delo in kako ogromne so potrebe po takih akcijah. Zato se je prav kmalu organiziral drugi izlet v Tuhijsko dolino, ki pa je bil organizacijsko na višji stopnji, ker so bile odpravljene vse napake, ki so se pojavile pri prvem izletu. V sestavi zdravstvene ekipe so se sedaj vključili tudi lekarnarji, ki so na kraju samem izdajali in tudi izdelovali zdravila po receptih, ki so jih izstavili zdravniki. V sodelovanju z Rdečim križem Slovenije, ki je dal na razpolago material za zdravila in sanitetni material, sam pa razdelil med ljudstvo znatne količine obleke in obutve ter higijenskih pripomočkov, je uspelo tej zdravstveni ekipi nuditi pomoč našemu podeželju v najizdatnejši meri. Uspešno so se udeleževali tudi veterinarji, ki so imeli polne roke posla. Izredno važno in pomembno vlogo pa vršijo zdravstvene ekipe tudi z zbiranjem statističnih podatkov o zdravstvenem stanju našega delovnega ljudstva, ki bodo v veliko pomoč naši ljudski oblasti pri pravočasnem in pravilnem izvajanju raznih ukrepov za zaščito in precvit ljudskega zdravja.

Delovni izlet v Kozje se je vršil dne 20. julija. Zaradi precejšnje oddaljenosti kraja od Ljubljane se je ekipa delila v dve skupini. Prva je odpovala že v soboto in so jo tvorili zdravniki s prof. dr. Lavričem na čelu, lekarnarji in nekaj pomožnega osebja. Odšli so naprej, da so pripravili vse potrebno, tako da je ob prihodu druge skupine v ranih jutranjih urah drugega dne že stala improvizirana bolnišnica z vsemi oddelki in se je delo takoj začelo. Iz celjskega okrožja so prišli tudi tamkajšnji zdravniki, ki so pripomogli, da je šlo delo gladko izpod rok. Zdravnike celjskega okrožja je navdušil delovni polet ljubljanskih tovarišev in so jim napovedali tekmo.

Obisk pacientov je bil na vseh oddelkih ogromen. Ljudje so se čudili in niso mogli doumeti, da se vse to vrši brezplačno. Radovedno so ogledovali čudne naprave, opazovali zdravnike pri njihovem poslu ter zasli lekarno, v kateri so 4 magistri izdelovali zdravila po receptih; skupno je bilo izdanih zdravil na 760 receptov. Rdeči križ celjskega okrožja je zadovoljstvo ljudstva stopnjeval s tem, da je razdelil med revne prebivalce 1300 oblek, brisače, milo in bombe za otroke; zobnemu oddelku pa je daroval 100 zobnih krtacic in sredstva za nego zob. Vsej akciji je dal poudarka prihod ministra za ljudsko zdravje tov. dr. Ahčina s pomočnikom tov. dr. Peruškom, ki sta si ogledala, kako poteka delo na posameznih oddelkih ter v lekarni. Z prebivalstvom sta se spustila v prisrčen in iskren pogovor.

Ob koncu je bolničarsko osebje priredilo uspel miting in prikazalo borbo za naše pravice do Trsta in Julijske krajine. Z najlepšimi tovariškimi čustvi se je ekipa pozno zvečer poslovila in bogata na novih izkušnjah in doživljenjski odpovali domov prežeta z navdušenjem in zadovoljenjem nad koristnim in uspešnim delom, ki ga je opravila.

Mr. ph. Prešček-Miklavčič Marija.

Električna cestna železnica nadaljuje tekmovanje

Z uspehom smo končali prvomajsko tekmovanje. Znižali smo porabo električne energije in izboljšali delovno disciplino. Vozni red obvladamo skoraj 100%, tako da le izredne ovire kot so n. pr. karamboli, nezgode, sprevidi ali hudi navali potnikov na vozove, posebno v jutranjih in opoldanskih urah povzročajo zamude, ki se seveda prenašajo na vse vozove. Preprečiti te vzroke je nemogoče, vendar pa se zavedamo, da se more stanje kljub temu izboljšati.

Te uspehe smo dosegli predvsem s predavanji politične in strokovne vsebine, v veliki meri pa tudi z discipliniranim razpoloženjem, ki je gotovim nepoboljšljivim nezadovoljstvom trn v peti.

Nima pomena, da bi skrivali naše težave: pomanjkanje voznega parka, potrebo po dopolnitvi nekaterih enotnih prog v dvotirne z zankami na končnih postajah, kot je to pri Sv. Križu. Z dobro in trdnjo voljo pa bomo premostili tudi te težave, posebno, ko nam bo zopet možno nabaviti potreben material. Pri vsej dobri volji pa cestna železnica vseh vseh obstane. Seveda ni to ljubo potnikom, ljubo pa tudi ni nam. Če zmanjka električne energije, seveda to ni naša krivda, prav tako ne, če se utrga žica ali pregori kabel. Ne smemo pri tem pozabljati, da so bili vozovi že med okupacijo zaradi prenatrpanosti izrabljeni do kraja, prav tako je izrabljena proga in električna napeljava. Skratka, vse je potrebno obnove.

Razne parole v vozovih so imele dvojni namen: 1. vzpodbujati lastne uslužbenice in 2. vzpodbujati potnike, da z lastno osebno disciplino olajšajo delo naših uslužbencev zlasti ob navalih. Imele pa so tudi namen, dajati pobudo vsem za delo v tekmovalni dobi pri njihovi dnevni zaposlitvi. Res nam je pri nekaterih parolah »zpodrsnjole« in se nas je hudomušni »Pavliha« krepko izposodil, vendar pa razumemo njegovo dobronamerno kritiko v šaljivi obliki, ki je na vsak način koristna in vzpodbudna in je prav gotovo pozitivno vplivala na naše tekmovanje.

S tekmovanjem nismo prenehali in smo je v novem tekmovalnem obdobju. Izrabili bomo izkušnje prvomajskega tekmovanja, odstranili bomo napake in izboljšali naše dosedanje delo. — Naše kulturno-prosvetne obveze so velike, predvsem v pogledu politične in strokovne izgradnje. Tudi kulturno-umetniškega dela ne bomo zamenjali. Z našimi pevci smo se postavili že v prvomajskem tekmovanju, sedaj pa bo šlo to toliko lažje, saj imamo za seboj že lepo število vaj. Zaupamo vodstvu tega odseka in njegovemu izvrstnemu pevovalju. Tudi člani dramske skupine in šahovskega odseka so polni elana in dobre volje, tako da si tudi v tem pogledu lahko obetamo lepe uspehe.

Z boljšo organizacijo tekmovanja bomo gotovo dosegli boljše uspehe in smo z optimizmom stopili v novo obdobje tekmovanja za precvit našega podjetja in v pčnos naše Ljubljane. Zavedamo se važnosti tekmovanja za čim prejšnjo gospodarsko obnovo naše države in hočemo v resnici izpolniti besede našega tov. Tita, da bo leto 1946. leto obnove.

Krapež Dušan.

IZ NOVEGA MESTA

Delovni kolektiv v kurilnici vestno izvršuje svoje delo

Res pridni so delavci v kurilnici Novo mesto. Naloga, ki si jih zadajo, izvršujejo dosledno in v pravem tekmovalnem duhu. Tako so se pokazali izredno požrtvovalne, ko so zaradi potrebe prevoznih sredstev v zelo kratkem času raztovorili 1000 ton UNRRA-inega premoga in to s prostovoljnimi delom.

Poleg tega so napravili velik nov kotel za kopalnico, ki bo omogočala, da se bodo zaprašeni s sajami tudi skopali, preden bodo odšli domov. Ker voda teče Krke ni užitna, so položili v zemljo rezervoar in napravili črpalko za pitno vodo. Na vsak način je to pohvale vredno delo. S to vodo se ne okrožja samo delavski kolektiv kurilnice, ampak tudi ostalo prebivalstvo.

V 500 prostovoljnih urah so popravili lokomotivo, ki je pripravljena za večji promet, poleg tega pa so opravili še več manjših del.

Do sedaj so napravili 1080 prostovoljnih ur. Pri vsakem delu so med prvimi. Organizirane imajo stalne dajatve za patronat, redno podpirajo vajeniško šolo v Novem mestu, ne zaostajajo pa tudi v prostovoljnem nedeljskem delu.

Delovni kolektiv kurilnice v Novem mestu služi za lep vzgled s svojim delom.

GLAVNI ODBOR ESZDNJ ZA SLOVENIJO

je določil 300.000 din za oddih najvzgednejšim delavcem in nameščencem republike Slovenije. Poleg tega je Glavni odbor sindikatov Jugoslavije v iste namene nakazal 117.000 din. Določeni tovariši odtodno tovarišice bodo poslani v naša najboljša letovišča in zdravilišča.

ESZDNJ, Glavni odbor za Slovenijo.